

't Volmaeckte en toe-geruste schip

Willem Schellinger

bron

Willem Schellinger, *'t Volmaeckte en toe-geruste schip*. Jacob en Casparus Loots-Man, Amsterdam
1678

Zie voor verantwoording: http://www.dbnl.org/tekst/sche321volm01_01/colofon.php

© 2010 dbnl

Voor-reeden Des autheurs, Aen alle liefhebbers, mijn Meede-Compagnions Van de groote zeevaart.

BEminde Vrienden, alsoo wy tegenwoordigh leeven in alsulcken afgunstigen eeuwe, dat niemandt by nae yet aengenaems voor den dagh ofte in 't licht durft brengen, door dien de nijdigheyt de herten van veele soo heeft beseten, dat, al brocht yemant een werck voort dat onverbeeterlijck was, noch soude men eenige vinden, die het souden laecken, ende met laster het selve teegen-spreeken. Ick hebbe dan niet te min my selven verstout omme U Edele hier op te offeren mijn Toegeruste Schip, bestaende in eenige van mijn dagelijckse tijdkortingen in Zee; als beginnende met het eerste Schip,

en voort uytrustingh, toetaeckelingh, bouwen en maecken van een nieuwt hol in dese onse tijdt van Navigatie, met alles wat aen het selve in sijne reyse dependeert. Doch soo yemant van u soo naukeurigh mochte zijn, ende in 't examineren 't selve niet en bevindt soo 't behoort, ende datter nae u meeninge of oordeel noch yetwes aen soude ontbreecken, de selve gelieve my de foute daer van aen te wijsen, ick sal die gaeren verbeteren, soo ick kan, ende hem voor sijn moeyte bedancken. Soo dan hier meede af-breeckende beveele U *Edele* al te samen dit mijn toegeruste Schip in danck te aenvaerden, alsoo ick het U *Edele* uyt een goede geneegentheyte op offere, om met u te varen; vermaeckt u in het selve, en met lust in mijn Gezangen, en siet de fouten door de vingeren, als denkende dat het van een Zeeman gedaen is, die beter verstant heeft, om sulcken houte paert in Zee te regeeren, als de Poëzy of Rijm-maeten op sijn nette voeten te stellen: ick hebbe mijn best gedaen, en slacht het kint in de wiegh; zijt dehalven gegroet en singht met lust.

U Lieder Dienaer,

WILLEM SCHELLINGER.

**Op het *VOLMAECKT* En *TOEGERUSTE SCHIP*. Gemaect Door
*den langh wel-ervaren SCHIPPER WILLEM SCHELLINGER.***

Wie dat voorseeker wil d'onseekre baaren kerven,
En vaaren door de Zee, om veel gevaar te derven;
Die koopt, en leeft, en let, (eer hy vaert van de kust)
Slechts dit volmaakte SCHIP, door SCHELLINGER toe-gerust.

Hier sult gy vinden dat gy nooyt en hebt gevonden:
Hier seyt een mont u meer dan duysent andere monden:
Hier sult ghy leeren dat gy nooyt en hebt geleert,
Het zy gy uytvaart, of het zy gy weder keert;

Hoe gy beginnen moet, voort vaaren, en oock enden;
Voor die u Schip en goet na andere Landen senden,
Dit Schip komt u te pas; en daerom neemt het meê;
Brenghet gy het in het Schip, het brenghet u over Zee:

Het sal u nae de saack in alle voorval raaden,
Voor Schipper, Stuurman, Volck en alderhande graaden,
Voor Koopers die het koopt, voor Maeckers die het maect:
Hier wert geen mensch geraeckt, of isser aen geraeckt.

Daerom de Maecker moet van yeder zijn gepreesen,
Die dit VOLMAECKTE SCHIP ons volmaect geeft te leesen.
De Zeeluy, weet ick wis, die singen op haer Wacht,
Tot SCHELLINGERS lof en roem, by dage en by nacht.

Die heldere ZEE-ZON dient van dese Staet bepeerelt,
Om sijn VOLMAECKTE SCHIP in d'onvolmaeckte Weerelt.

Pieter de la Crois.

***Op het Volmaeckte en Toegeruste SCHIP, Door den welbevaaren
SCHIPPER Willem Schellinger.***

Hier is 't VOLMAECKTE SCHIP recht na den eysch beschreeven;
Volmaackt en toegerust, seer aardigh na het leeven.
Danck heb den Schrijver, die ons dit te voorschijn bracht;
Dit streckt tot lof en roem van SCHELLINGERS Geslacht,
Wiens Voorzaats Dapperheydt den Duynkerckers eens smaakten,
Als hy'er vijf alleen te keer gingh dat het kraakten:
Toch door het noot-lot, 't welck hier niemant kan ontgaen,
Sonck met sijn vyandt in den grooten Oceaen.
Den wreeden Turck, en Brit, die hebben 't oock bevonden,
Hoe dat de SCHELLINGERS haer 't Zee-gevecht verstonden.
Wat spreek ick van sijn Stam, dees Spruyt geeft nieuwe stof.
Liefhebbers van de Zee, geeft dit sijn werck den lof;
En leest, en singht, en queelt by dagen en by nachten,
Uyt dit sijn Boek, (ick weet) 't sal korten uwe wachten.

Daniel de Mont.

Beschryvinge Van de Eerste Schipvaart, Welck het eerste Schip, wie den Autheur en de eerste geweest is, die op de Wateren gevaren heeft.

NAe dien in oude tijt, veel hebben waer genoomen,
 Hoe, en waer 't eerste Schip van daen mocht zijn gekoomen;
 En wie dat den Autheur, en eerste Vinder waer
 Die sulcken hollen Romp gevoeght heeft aen malkaer,
 En op het Element, van dunne Water Baren
 Gemoedicht als een Helt, door Stormen heeft gevaren,
 Soo luystert met een woort, ick sal d'Autheur u wel
 Beschrijven, en oock hem die op d'Autheurs bevel
 Het schip eerst heeft gemaekt. Maer wilt een weinig wagten
 Op dat ick al dit Werk, naer eysch, recht mach betrachten:
 Staet doch een weynigh stil, en luystert met vermaeck;
 Want ghy hier hooren sult een wonderlijcke saeck.
 Merckt vlytig nae mijn reên. De Schepper hoog gepresen,
 De Vader, 'tWoort, en Geest, te saem een God'lijk Weesen
 Die dit alsierende Al, Geschapen heeft uyt niet,
 De Heemel, Aerd en Zee, met al wat men hier siet.
 God Schiep de Werelt eerst met Bossen, Boomen, Blaeren,
 Vier, Voogels, Vee, en al, eerder noch Menschen waren:
 En siet! 't was alles Goet: maer hier gebrack noch an
 Een Mensch, die al dit Werck bestieren most, een Man
 Van gaeuw verstant, die 't alles most Regeeren:
 Godt gaet hem hier van Stof, en Aerd, te saem formeeren,
 En blaest hem 't Leven in, en set hem op het Landt:
 Maeckt hem een Heer, en geeft van alles hem verstant;
 Soo dat hy door den Geest, des Heeren wonder Wercken,
 Elck nae sijn Aert, met vlijt, heeft weten aen te mercken,

En na den eysch genoemt, en Evaes naem met een;
 En sprack: dit is mijn Vleesch, en beene van mijn Been.
 Godt hadt een Hof gemaect, in Eeden, 't is beschreven:
 Daer hadt hy in geplant, twee Boomen, een ten leven,
 En d'ander wel versien met Fruyten gaef en schoon,
 En lustigh voor het oogh; die was de Mensch verboôn:
 Want soo gy die genaect, soo sult ghy u bederven:
 En eet gy van dien Boom, sprack Godt, soo sult gy sterven,
 Dies past op mijn Gebodt. Maer lacy! wat geschiet?
 Want Eva, door de Slangh haer voort verleyden liet:
 En neemt de Vrucht, en eet, en gaet haer Man verleyden:
 En sprack, sy goet en quaet, dan souden onderscheyden:
 Des Slanghs verleyde tongh, die heeftse beyd verraen;
 En hier soo is de Mensch in Sonden blijven staen,
 In schanden naekt voor Godt; soo dat Godt heeft geslagen
 De Aerde met een Vloeck voor al sijn leeve dagen,
 En dat met kommer, sweet, de Mensche staegh in rou,
 En Eva met veel smart haer Kinders Baren sou:
 Godt heeft van stonden aen sijn Engel macht gegeven,
 En heeft dit sondigh Paer voort uyt den Hof gedreven.
 Hier staet de Mens en treurt, en sucht en weent, ach leyt!
 En dect met Vygeblaen alhier sijn Schamelheyt.
 Maer God geeft hem weer moet, en toont hem sijn Genade,
 En speectse aen, en seyde: ick sal uyt 's Vrouwen Zade
 Een Helt verwecken gaen, die het Serpent den Kop
 Vermorselen sal tot gruis, dies weent niet meer, maer stop
 U tranen. Want, wat ghy te samen hebt bedreven,
 Wilick om sijnent wil genadigh weer vergeven.
 Siet soo heeft Godt de Mensch uyt dese groote noot
 Weer door sijn Soon verlost, van Duyvel, Hel en Doot.

Maer om nu wederom tot ons besluyt te komen.
 De Werelt na der hant, met Boosheyt in genoomen,

Die woelt in sond en schand, en snootheyt ongemeten:
 Die Koopt, en Trout, en Bouwt, en luystert na geen reen?
 Soo dat Godt voor hem neemt, haer samen te verdelgen,
 En door een hooge Vloet, van Water haer te swelgen.
 Maer Noach siet, een Man, die Godts Almachtigh Woort
 Met vlijt Gepredickt hadt, nae waarheyd soo 't behoort,
 Die wil Godt niet verdoen, maer in de noot bewaren,
 En met sijn Huysgesin voor 't woedent Water sparen:
 Hij wijst hem Boomen aen, een groen en lustigh Wout,
 Daer hy Kiel, Steevens, Knies, met Planck en Balcken houwt:
 Hier tijt de Bijl te werck, en gaet een Schip bereyde,
 Juyst effen breed en diep, en lanck als Godt hem seyde,
 En als het was voltoyt, soo gaetter Noach in,
 Verselschapt met het Vee, en al sijn Huysgesin,
 Soo haest den Schip-Heer hadt sijn Schip-vraght in gekregen,
 Sont Godt van boven af een dick en swaren Regen,
 Waer door de Aerdt versonck, en Vee en Mensch met een:
 De Weerelt wiert een Zee, en 't Schip dat dreef daarheen
 Tot dat 't al was vergaen; doe liet de Heer het Stranden,
 En brocht de Schipper met sijn Volck weer wel te Landen.
 O wonderlijck bestier! siet, Godt is den Autheur,
 Noach Timmerman en Schipper, d'Arck 't Schip waer deur
 De Weerelt is bewaert, tot desen tijdt in 't Leeven,
 Soo heeft Godt, 't eerste Schip en Schip-Heer ons beschreven.
 Nu laet ons voorder gaen, en sien in onse tijt
 Hoe meenigh op de Zee, sijn Leven al verslijt,
 En wat de Schipvaert is, en hoe de Menschen Varen
 Door Storm en Onweer heen, en 't bruysen van de Baren,
 En hoe Godt door de Vaert, het een Landt 't ander voedt,
 En watter in een Schip, eer't 'tZee vaert, wesen moet:
 En wie dat van dit Schip, en Schipvaert al moet leven,
 Dat vindt ghy na den eysch van my alhier beschreven,
 Als die haest dertigh Jaer gevaren heb ter Zee,
 Dies staet een weynigh stil en leest dit Voorschrift mee.

W. Schellinger.

Beschryvingh Van de Eerste Uytrustingh Van 't Schip

KOmt nu Liefhebbers, die de Zeevaert hoogh gepresen
Haer rechte gront naer eysch, met lust begeert te lesen,
 Zo luystert met verdrag, 'ksal u beschrijven gaen
 Hoe dat 's Lants welvaert, door de Zeevaert moet bestaen,
En wie sijn kost van 't Schip, en Schipvaart al moet winnen;
Zo sal 'k met d'Ambachts-man, voor eerst hier gaen beginnen;
 En met den *Timmerman* en 't Hout eerst vangen aen,
 En wat elck *Leverier* moet brengen hier ter baen;
Doch vint ghy 't na den eysch niet recht van my beschreven,
En heb ick fout begaen, ick bidt wilt my vergeven;
 'k Zal echter doen mijn best. En met een rijpe sin,
 Zoo ty ick voort aen 't werck; en luyster, dits begin.

Slet hoe den *Timmerman* hier gaet uyt boomen houwen,
 Kiel, Stevens, Bande, Knies, en balcken om te bouwen
 Het Schip also 't behoort, strackx neemt hy 't volck vast an,
 En tijt terstont te werck; elck arr'beyt als een man,
 En vroet hier om de kost; hy laet mee plancken sagen,
 Op lange Sitters, en veel houts nae sijn behagen,
 En voeght soo 't hol te gaer met nagels hecht en sterck:
 De Smit die levert Bouts, de Pluyster Mos en Werck:
 Soo pickt en brewt hy 't dicht daer eenigh gadt is open,
 En rampt het van de Werf, en laet 't in 't water loopen,
 En maect het vaerdigh of; soo datter niets aen faelt,
 Bestelt het volck de kroegh, en yder hy betaelt.
 Hier is sijn werck gedaen, nu soeckt hy sonder dralen
 Een schipper die het Hol wil kopen en betalen:
 De Reeders raecten koop: men setter Sjouwers aen,
 Die halen 't van de Werf, en brengen 't aen de kraen.
 De *Mastmaecker* voort moet hier de Masten geven,
 Een groot' en Focke-Mast, Besaens-Mast, oock daer neven
 Een Boegspriet, Stenge-Roe, en elcke Mast een Ree,
 Braem-stenge, Boven-blindt, en oock een Kruystengh mee,

De Esels hoofde moet hy mee daer net op maecken:
 En daer mee magh hy voort sijn arrebeyt dan staecken.
 Nu komt de *Smit* in 't spel, hoort eens wat dat Vulckaen
 Tot dienstbaerheyt van 't Schip, alhier moet leev'ren gaen:
 Vier Anckers, met een Dreggh, Bouts, Spijckers, Kousen, Haecken,
 Tangh, Rooster, Vorck, Harpoen, en Elger moet hy maecken,
 En Juffers, met beslagh, en Beugels my gelooft,
 Met Bouts geslooten vast aen elck Esels hoofd:
 Splitshoorens, Marrelpriem, Bijl, Moocker, en Koevoeten,
 Met Wigge, Emmertjes, die hy beslaen sal moeten,
 En Schoppen met beslagh, en kramm' en pomp en haeck,
 En Yserwerck tot Roer en Schrapers: en ick staeck
 De rest van 't kleyne goet, als Kousjes, Kramme, Ringen,
 Met Haecke, Spijle, Bouts, en noch meer ysere dingen,
 Als Spijckers groot en kleyn van veelerhande soort,
 Heel netjes gesorteert in Manden, soo 't behoort,
 Nu na de *Baen-Man* toe, en laet ons sonder dralen
 Eens sien wat Taeckelingh dat men van hem moet halen;
 Wand, Stage, Repe en Kardielle hecht en goet,
 Met Schoote, Smijte, en Weeftlijn daer wesen moet,

Vier sware dicke, en twee nieuwe Kabel-Touwen,
 Mantels, Boey-reeps, en Tallyreeps ter goeder trouwen,
 Met Brasse Boeylijns, Gytouwe, Gordings' fijn,
 Oock Broekinghs, Racketous, Portuer en Paerdelij, n,
 Oock Huysingh, Marlijn, en Lordingh moet niet falen,
 Perdoens en Valle: en ick kan 't niet al verhalen;
 Als Trosjes groot en klein, van veelerhande slag;
 Op datter in de noot doch niet ontbreecken magh,
 Als Talijs, Loopent goet, tot Pispotjes, Sortouwe,
 En oock de Mag're man, wie kan het al onthouwe,
 Wat datter al toe hoort! Komt nu *Blokmaker* aen,
 En wilt ons tot het Schip dees Blocken halen gaen;
 Kardiel, Jijn, Hanger-blockx, en Blocken tot de Schooten,
 Mat Taeckel Gytou-blockx, met Sleeden en met Klooten
 Tot Rackx, en Salinge, met Marse hecht en sterck,
 Doodtshoofde, Emmertjes, met Hartjes goet voor 't werck,
 Oock Val en Toppenants, en Schoot-Blockx voor de Nocken,
 Met Scheer-lijn, Kinne-backx, Boelijns en andere Blocken,
 En Anckerstocken, en Roopaerden, oock met ien
 Van Wielen, Yserwerck en Spijlen wel versien,
 Oock Nagels, Hoos-vaten, Mos-kuylen ende Pompen,
 Met Juffers op voorraet, en noch meer andere lompen,

't Is tijt ick scheyer uyt; Wie komt hier nu te baen?
De *Kooperslager*, om de Kombuys te beslaen
Met Kooper, voor den brant, noch moet men van hem halen
Ketels, Potten, Pannen, en Klocke van Metalen,
Schaft Lepel, Neuckertje, Doop-smoor-pan, en schuymspaen,
Met Lampe-snuytters, en oock Kandelaer en Kraen.
Ziet hier de *Metselaer* die wil mee Gelt verdienen,
En Metselt de Kombuys met Kalck, sement en stienen,
En maect het vaerdigh of, ontfanght sijn Gelt naer eysch,
Wenst stucken, de Kombuys, en 't schip behouden reys.
De *Schilder* met sijn Verf die staet hier mee te jancken,
En spoeyt hem voort na Boort, leyt grontverf op de plancken,
En schildert dan daer nae veel stucken schoon en eel,
Alsoo de schipper wil, door hulpe van 't Penseel.
De *Kistemaecker* komt, het moet u niet verdrieten,
Om de Kajuyt met Banck en spijntjes te beschieten,
Een Zeylkoy dicht en wel, een Kamer tot het Broot,
Oock schotten, Tafels en een Kackhuys voor de noot.
De *Schuytemaecker* was vergeten, hoogh van waerden,
Die levert hier de Boot, met Braetspit, Roer, en swaerden,

En Doften na den eysch, en dan heeft hy gedaen
 Wil van de *Boommaecker* de rest dan halen gaen:
 Als Deelen, Wintboomen, oock Riemen, en Hantspaecken,
 Mast, Gijck, en Branthout mee, en Sparren tot Bootshaecken,
 En soo der noch yets meer, aen Boot of Schuyt Manqueert
 Dat levert hy u all's, soo datter niet faljeert.
 De *Beelthouwer* vol konst, die gaet hier 't hout bediss'len,
 De Beytel doet hy 't Block hier in een beelt verwiss'len,
 En fatsoeneert het wel, en maeckt het seer bequaem:
 Men set het achter 't Schip, en voert daer na sijn Naem.
 De *Zeyllemaker* moet hier sien aen doeck te raecken
 En ons voor 't nieuwe Schip voort twee pack Zeyllen maecken,
 Al t'saem van Hollands doeck, met Lijcke wel versien,
 Ly-Braemzeyls, Boven-blint, en Stagh-Fock, oock met ien
 Een Kruys-Zeyl, Lap-doeck, oock Zeylnaelden en Zeylgaren,
 Met een Besaen en Fock, om met de boot te varen,
 Bonets, en Broeckinghs, oock Poort-Zeylen tot de Poort,
 Presenninghs dick geteert, voor Luycken so 't behoort,
 Mammieringhs, Hammacke, en Dweylen mee wilt weeten;
 En Platen, Smeerhooren die moet gy niet vergeten.

Siet nu den *Leverier* van Koegels, Schut en Kruyt,
 Die levert Wissers, om het Schut te wissen uyt,
 Musquetten, Bandeliers, Pistolen onder allen,
 Braetspitten, Houwers blanck, met Piecken, Kneppels, Mallen,
 En Hoorens, Kooockers, en Kardoos-stocke verstaet,
 Pampier, Lont, Lontstocke, ansetters op de maet,
 Een Hamertje, Root aert, en Platloot moet niet falen,
 Lepels, en Varckenstaert, om proppen uyt te halen,
 Beursvaetje, Schale, Wicht, een Dief-Lantaren hoort,
 Met Koegels groot en kleyn van allerhande soort,
 Lootwit, roo Mueny, Swart, Seep, Kurck tot buyten proppen,
 Soet, en Lijn-oly, Talck en Roet, om dicht te stoppen,
 Oock Garen, Naelden, Trechters, Maten tot het Kruyt
 Met Servings, Dommekracht, en voort, ick scheyers uyt
 Van al het kleyne goet, als Laet Priemen en Booren,
 't Welck de Konstapel al moet hebben na behooren;
 Of anders is 't geen deegh. Nu laet ons sien met spoet,
 Wat de *Compasmaecker* al levert hier voor goet,
 Vlagge, Wimpels, Geus, van afteren, boven, vooren,

en Vleugels, Heckjes, Spil, en Klootjes na behooren,
 Lantarens achter op, met Vlaggestocke fijn,
 Compasse, Glazen, met Looden en Loodt-lijn;
 Oock Swarsel Quasten, om te swarten en te teeren,
 Draeplooden, Hoecken, Verf, ghy vint daer u begeeren.
 De *Schoenmaker* Crispijn, O! dats een grooten Heer,
 Die levert hier aen 't Schip, sijn Huyden en Pompleer.
 De *Tinnegieter* most ick hier oock niet vergeten,
 Te halen Lepels, Kom, en Schuttels, uyt te eeten,
 met Kannen groot en kleyn, en oock een Soutvat ree,
 Met Tafelborden, en een Mosterpot oock mee.
 Nu de *Teerkooper* O! die moet hier mee al leeven,
 Van Teer, Pick, Werck, Harpuys, dats al dat hy kan geven.
 Siet de *Wijnkooper* komt hier mee met sijn Azijn;
 En stuert benevens dat oock Brand-en-France-Wijn,
 Als Nantes en Lagons, en seyt: mijn groote maetjen
 Het is van 't alderbest, ja 't is uyt Paters vaetjen.
 Hier komt nu noch een Man die 'k hadt vergeten schier,
 Hy glimt van Smeer en Smout, siet, 't is een *Vettewarier*;
 Die levert vleesch en Speck, Seep, Smeer, oock veelerhanden,
 Met Oly en Kattoen, en Keersen om te branden,

Sout, en oock Swavelstock dat vint ghy na den eys;
 En voor het alderlaest oock Hammen en Rook-Vleys.
 De *Houtverkooper* komt hier met sijn Backen stappen,
 Soutdoos, Lockjes, Vierslagh, met houte Watertappen,
 En noch meer ander goet van houtwerck, kleyn en groot,
 Het welck de Kock altsaem gebruycken moet in noot;
 Een Peper-moolen die voor al niet luyt moet rasen,
 En dan een Blaesbalck mee om 't vier wel op blasen.
 Siet nu de *Boeren* aen ter Marckt staen seer geree
 Met Erten, Boonen, Gort, oock Kaes en Butter mee
 Van veelerhande slagh, hier koopt en gaet men 't wegen;
 De Sleeper staet gereet, de Kruyer om te dregen,
 Elck biet sijn dienst om 't seerst soo vaerdigh als hy kan.
 Maer hier komt nog een vrient, wie ist? de *Mostertman*,
 Met Sause voor de Vis. De *Viskooper* met eeren
 Die levert Platvis hier, of Rontvis na begeeren.
 De *Brouwer* geeft hier Bier en Water voor sijn deel.
 De *Backer* weeck Broot en oock hart Broot, en oock Meel.

De *Neyster* moet ons hier oock mee Gordijne maecken,
 Servette wel gesoomt, en meer het Tafellaecken,
 En dan wat meer, laet sien; O 'k had vergeeten schier!
 Een Doos wel toe gemaect, voor 't Schip, van de *Kruynier*.
 De *Schuytevoerder* Jan moet al dit goetjen halen,
 En brengen 't wel aen boort; op datter niets magh falen,
 Ja niet het minste ding moet feylen van den hoop;
 Want op de Boeghspriet t'Zee, is niet met al te koop.
 Soud ick het altemael, als 't wesen moet, beschrijven,
 Mijn hoofd is veel te kranck, dies laet ick 't schrijven blijven.
 De *Kaeghman*, Ballast-pont, die mosten hier mee aen,
 En hoe veel *Winckeliers*, dat is niet om te raen
 Hier noch wel mosten zijn eer 't Schip sijn last sou krijgen;
 Ja 'k loof dat in de Stadt niet een sou achter blijven
 Die hier geen gelt verdient. Jan Hagel, met een woort,
 Brengt in sijn kiste mee, van alle dingh aen boort:
 Als nobel Indies kruyt, Taback dient niet vergeeten
 En Pijpen, Doosje, en noch boven dat wilt weeten
 Het vaetje Brandewijn, want dat 's Matroos sijn lijf
 Al bleef'er niet een duyt, van 't maentgelt t'huys by 't wijf.

't Is tijdt ick scheyer uyt. Maer laet ons eens verhalen
Wie 't Schip met al dit goet, en 't volck al moet betalen,
 Waer vinden wy die Man? ick sta geheel ver stelt,
 Siet hier komt hy ter Beurs, de *Koopman* schiet dit gelt
Daer elck van leven moet, hy gaet hier miltheydt pleegen,
En stuert op Godts genaed 't Schip t'Zee, verwacht sijn zeegen
 Naer een behouden reys, hy stuert het aen een Vrient,
 Met sulcke Waren als daer in dat Lant best dient,
En laet het dan weerom met sulcke Ware laden
Tot nootdruft van ons Lant, als hy vint best geraden.
 En sent de Heer het Schip behouden wel weer om,
 Het is de *Koopman* lief, elck heet het wellekom.
Siet eens hoe Godt den Heer de Landen laet floreeren,
Daer sulcke Koopluy zijn, die recht Negotieeren;
 En die in al haer doen, op Godt haer ooge slaen:
 En niet om vuyl ghewin haer plicht te buyten gaen.
Siet sulcke zijnder noch, de Heer die wilse geeven,
Sijn zeegen, Voorspoet, en hier na het eeuwich leven,
 Godt geef ons altesaem, veel Koopluy met verstant,
 Tot welvaert van den Staet, en dienst van 't Vaderlant.

Nu overleght of ghy kont vinden hier gheschreeven,
Of niet 's Lants welvaert, in de Zeevaert is geleege:
En soo het Waeghhalsen, en Weghwijsers manqueert,
En Koopluy sonder gelt, soo is 't Lant haest verneert.
Ja 't Lant daer Koopluy, Schippers en oock Zeeluy falen:
Al was't eertijts schoon hoogh, men siet 't haest nederdalen.
Ick segh dan tot besluyt, Godt spaer de Koopman langh,
En zeegen 't Lant, en hoedt het voor den Ondergangh.

Willem Schellinger.

t'Samen-spraeck, tusschen een schipper en timmer-man: Over 't maaken en bouwen van 't schips hol. Stemme, Spilleboutjes leckere Kinders.

Schipper.

1.

Timmerman hoe staen de saecken?
 Vroome ziel, hoe vaert het al?
 Valter wacker wat te maecken?
 Wil het hout wat van de Wal?
 Hebje moed een Hol te bouwen,
 Hecht en sterck, in 't hallef jaer,
 Van all's versien ter goeder trouwen,
 Voor de Werf in 't Water klaer?

Timmerman.

2.

Schipper-oom, wel ja ick maetje,
 Lustigh suyver uyt den borst;
 Komt in huys wat om een praetie,
 Drinckt een glaesjen voor den dorst.
 Secht hoe groot het Schip moet wesen,
 'k Ben van hout en volck seer kant:
 Ick sal 't maecken uyt gelesen;
 Stelt eens jou Contract ter handt.

Schipper

3.

Luyster toe, hier staet geschreven
 Een Pynas; en hoort doch snel:
 Hondert dertigh over 't Steeven,
 Wijte acht en twintigh wel:
 Hol in 't Ruym, diep twaelf voeten:
 Vijf en een half het verdeck:
 Back en Schans sal wesen moeten
 Vijf voet hoogh, soo luyt 't besteck.

Timmerman.

4.

'k Heb verstaen al jou verhalen;
 De koop is klaer; daer is mijn hant:
 Maer de helft salje eerst betalen
 Aen my suyver in Contant.
 d'Ander helft salje geven
 Als het Schip leyt aen de Kraen;
 Lustigh helder op na 't leven
 Daer mee is de koop gedaen.

Schipper.

5.

Nu wel aen, werck alle teevens,
 Savonts laet, en 's morgens vroegh.
 Leght de Kiel, en recht de Steevens,
 En bestelt de maets de kroegh.
 Wilt een tonne Bier af spreken;
 Laet haer drincken, groote maet,
 'k Sal 't betalen. Ele weecken!
 Maeckt doch dat het werck voort gaet.

Timmerman.

6.

Schipper, hoort eens sonder schromen;
 Ick sal 't maecken hecht en sterck,
 Maer ey laet de Smidt doch komen;
 En bestelt het Yserwerck:

Buyckstucken, en gave Plancken,
 En op lange gaef van Hout:
 Sitters salje mijn bedancken,
 Knies en Balcken my vertrouwt.

Schipper.

7.

Nu wel aen, ick ben te vreden,
 Dat is ganck soo na de Smidt,
 Maer aleer ick voort ga treden,
 Soo verstaet ten laetsten dit,
 Voor en achter leght goe Banden:
 Drijft de Nagels gaef van Hout,
 Siet, 't staet alles in u handen,
 Bruyckt geen spijnt noch vierigh Hout.

Timmerman.

8.

Schipper wilt mijn vertrouwen,
 Ofte stelt een Man der by.
 Siet ghy wat wil het uythouwen,
 Hackter met de Bijl in vry.
 Soo 't u oogh niet mocht behagen,
 Ick sal 't voort vermaecken gaen;
 Soo en hebje niet te klagen,
 Laet het alles op my staen.

Schipper.

9.

Wel dan sonder achter dincken,
 Eer ick tye op ter loop,
 Laet ons eens een Glaesjen drincken,
 En besluyten soo de koop.
 'k Hoop dat Godt de Heer sal geven,
 My sijn zeegen met het Hol.
 Daer op brengh ick u na 't leven,
 Schoontjes uyt, dit Glaesjen vol.

Timmerman.

10.

Ick verwacht het vrient, met smerten,
 En bedanckje duysent vout:
 En ick wens uyt goeder herten,
 Godes zeegen mee in 't hout.
 En de Heer wil jou verleene,
 Zeegen, welvaert na den eys;
 Daer mee loopt het Wijntjen heene;
 Hey, dats op behouden reys.

Schipper.

11.

Nu wel aen 't is twalif uren,
 Ick moet loopen na de beurs.
 't Sal terstont de Smidt hier stueren,
 Maeckt van 't Yserwerck wat keurs,
 Wilt het werck lustigh presten,
 Setter wacker Sjouwers aen.
 Hout mijn stoutigheyt ten besten;
 Nu vaer wel tot weersiens dan.

Timmerman.

12.

't Gaetje goet. Nu sonder dralen,
 Manne blijft doch nu niet staen,
 Wilt terstont jou reetschap halen,
 Hack en kapper nu op aen:
 Rept nu handen ende voeten,
 Hier is werrick na jou sin,
 't Gelt den arr'beyt sal versoeten.
 Tsa kouragie dats begin.

*Hier krijght de Kiel sijn snee,
 Hier sal men 't Schip gaen bouwen.
 Soo Godt niet mee vaert t'Zee,
 't Raeckt haest in groot benouwen.*

**t' Samen-spraeck tusschen een sjouwers-bootsman, en een schipper, over 't toe-taeckelen van 't schips hol aen de kraen.
Stemme: Hoort toe matroosen altesaem.**

Schipper

1.

Hler leyt het schip nu aen de Kraen,
De Masten en 't Tuygh is klaer,
Ziet hier vindt ick de Sjouwers staen,
Wel dat komt seecker raer.
Tsa Bootsman kloeck van moed,
Wilt hier niet langh staen dralen,
Taeckelt 't schip toe met spoet,
Ick sal 't u wel betalen.

Bootsman.

2.

Wel Schipper-oom, ick ben te vreed,
Maer laet ons maecken koop,
Want na dat ghy het schip besteet
By dach of by de hoop,
Zoo sal ick 't nemen aen,
En volck daer toe formeren,
Dat 't werck sal zijn gedaen,
Lustigh na u begeeren.

Schipper.

3.

Kouragie, lustigh by de hoop,
 Ick sal u geven vriend
 Twee hondert gulden. Is het koop?
 Maeckt dat ghy 't haest verdient:

Bootsman.

O Ja het Schipper goet,
 Gedaen is 't sonder falen.
 Komt seght mijn metter spoet,
 Waer ick het tuygh moet halen.

Schipper.

4.

De Masten sult ghy halen gaen
 Al van Claes Janses Werf.
 Het Touwerck haelt uyt Snoeckjes Baen.
 Maeckt dat ghy't Wandt net kerft:
 En kleet en bint oock wel
 Blockx, Juffers na behooren,
 En let op alles snel,
 Dat niet en gaet verlooren.

Bootsman

5.

Ick sal op alles nemen acht.
 Seght hoe ghy 't hebben wilt:
 Het Werrick dat moet zijn volbracht,
 En geen tijdt zijn verspild.
 U Wandt en Stage goet
 Sal ick seer netjes kerven:
 En 't loopt Wandt met spoet,
 En kleedent voor 't verderven.

Schipper.

6.

Ghy spreekt seer rustigh als een Man.
 Gaet haelt de Boot terstont
 Van dove Theunis Werrif dan,
 Met al sijn tuychjen ront?

U Bier haelt in 't Roo Hart.
 Tot Cooppenols Ficktaly,
 En Blocke tot Claes Smart,
 Tot Taeckels, Trijs, en Taly.

Bootsman

7.

Wel Schipper 't sal alsoo geschien
 Gelijck ghy 't hebt belast,
 Seep, Teer, en Smeer, ey laet doch sien,
 Tot Stenge, Raes en Mast,
 Waer wilt ghy dat men 't haelt?
 Gy wilt het my uytleggen,
 Op dat als ghy 't betaelt
 Daer niet en valt te seggen.

Schipper.

8.

In de Teertuyne wel verstaet,
 In de Vergulde Kop
 Haelt Teer, en Smeer, mijn groote maet,
 Versiet het goetje trop.
 En Vleugels, Vlaggen, hoort,
 Met Stocken naer u willen,
 Die haelt tot Schulper Oort,
 Met Klootjes, Heckjes, Spillen.

Bootsman.

9.

Ick heb u meeningh wel verstaen,
 En heb nu werck genoegh:
 De Anckers sal ick halen gaen,
 En settens op de Boegh.
 De Smidt woont op de Wael,
 Alsoo ick wel kan gissen,
 Daer ick mee vorder hael
 Marprieme om te splissen.

Schipper.

10.

De Anckers, wilt mijn wel verstaen
 Sal ick op staende voet,
 Datelijck laten stocken gaen
 Met Nagels, hecht en goet,
 Roert dan de Ringe net;
 U Bensels wilt wel leggen;
 Siet datg'er wel op let,
 Soo valter niet te seggen.

Bootsman.

11.

't Sal alles wel gaen, my vertrouw.
 Nu Schipper 't gaetje wel.
 t' Sa mannen handen uyt de mouw,
 En voort aen 't wercken snel:
 Wilt nu niet stille staen,
 Maer arrebeyt sonder falen,
 Als 't Schip is afgedaen
 Dan sal men ons betalen.

Schipper.

12.

Siet soo, nu gaet'et na mijn sin,
 Hier gaet het kerven aen.
 Wat soo, de Masten staen al in,
 En 't Schip al van de Kraen:
 De Stenge staen om hoogh,
 En 't Want dat gaet men weven:
 't Is alles in mijn oogh
 Getaeckelt na het leven.

*Hier leyt het holle Schip,
 Getaeckelt na behooren:
 Godt hoedt't voor Strant oft Klip;
 't Is anders haest verlooren.*

**t' Samen-spraeck *tusschen een schipper, waert en kattenhont,*
*over 't hueren van scheeps volck. Stemme: Edel artisten koen.***

Schipper.

1.

't SChip leyt getaekelt klaer,
Nu moet ick koers gaen stueren,
Na d'Hass'laers'-steegh voorwaer,
Om volck te gaen hueren,
Tot Jans hoort mijn verkonden,
Tsa tap eens metter vlugh.
En haelt jou Kattenhonden
Al van de Nieuwe-brugh.

Waert.

2.

Wellekom na den eysch,
Wilt boven gaen met vreden.
Maer seght, waer leyt de reys?
Zoo sal ick voort gaen treden
En Gijs en Backer halen,
Die sullen metter spoet,
't Volck brengen sonder falen,
Maeckt dan de Wijnkoop goet.

Schipper.

3.

De Reys, mijn groote maet
 Die sal ick u verklaren,
 Sal zijn al nae de Straet,
 Misschien al voor drie Jaren;
 Met een nieuw Schip seer lustigh,
 Met dertigh Stucken saen,
 Soo is de meeningh rustigh.
 Hebt ghy 't nu wel verstaen?

Waert.

4.

Wel ja ick Schipper vrient.
 Waer benje, Kattenhonde?
 Maeckt dat je Gelt verdient,
 Wat! Sta je hier? gans wonden
 De Schipper sit te wachten!
 Breght Volck na de Straet.
 Wilt nu jou dienst betrachten,
 En doch niet stille staet.

Kattenhonde.

5.

Komt gaen we met malkaer,
 Laet ons de Schipper spreecken;
 Op dat wy hooren klaer
 Wat Volck mach gebreecken.
 Wy sullen hem bestellen
 't Volck op staende voet;
 Dies wilt u niet ontstellen;
 Maer houd een goede moet.

Waert.

6.

Nu dan, waer wachje na?
 Laet ons niet langer beyden.
 Komt dan en volght my dra;
 De Schipper mocht aers scheyden.

Tsa volght my sonder sneven
 Nae boven, met een snaers.
 Schipper hoe staet het leven?
 Hier zijn de Maeckelaers.

Schipper.

7.

Wel Jan dat 's seker goet.
 Mannen hoe gaet de Neeringh?
 Hebje tot mijn Volck moet
 Te krijgen? Een vereeringh
 Tot Foy, sal ick jou schencken,
 Van twintigh Gulden, hoort:
 Wilt jou niet langh bedencken,
 Vaert met de saecke voort.

Kattenhonde.

8.

Dat 's seecker vroom geseyt.
 Maer Schipper hoogh gepresen,
 Zeght ons doch eens bescheyt,
 Wat Vollick moeder wesen?
 Wy sullen die gaen halen,
 En brengense seer ras,
 Dat daer niet en sal falen,
 By u hier op dit pas.

Schipper.

9.

Luystert toe met een woort:
 't Schip is een nieuwe Nagel,
 Met dertigh stucken hoort,
 d'Officiers en Jan hagel
 Die moeten starrick wesen
 Vijftigh Man, wel verstaet,
 Te doen het Werck gepresen,
 En varen na de straet.

Kattenhonde.

10.

Hey nu wel aen, dats gangh,
 Wy sullen voort gaen halen
 d'Officiers. Wacht soo langh,
 Die sullen 't lagh betalen.
 Jan wilt jou dienst betrachten,
 Tapt ons een Glas met wijn,
 Jan rap staet al te wachten,
 Zy sullen strackx hier zijn.

Waert.

11.

Nu lustigh metter vlugh,
 Gaet voort en packt jou biesen
 Al na de Nieuwe-brugh,
 En wilt geen tijdt verliesen,
 Voort lustigh sonder schreeuwen,
 En haelt het Vollick dra,
 Soeckt Mannen uyt als Leeuwen,
 De schipper wachter na.

Schipper.

12.

Nu vrienden tot besluyt,
 Strackx sal men 't Volck gaen hueren,
 De maeckelaers zijn uyt,
 't Welck nu niet langh sal dueren,
 Zy sullen haest weer komen,
 Mijn dunckt ick hoorse al.
 Wat dinter waer genomen,
 Eer 't schip raeckt van de wal.

*Hier staet de Waert als Vrient,
 De Maeckelaers op haer Neeringh:
 Elck een de Schipper dient,
 Te krijgen een Vereeringh.*

't Samen-spraeck tusschen een schipper en sijn volck, in 't huuren met de Kattenhonde. Stem: Lief-hebbers die de zee bemint.

Schipper.

1.
 KOmt hier Bootsstellen kant,
 Die u lijf wil avonturen,
 Benje lustigh en valjant,
 Om met my u te verhueren?
 't Schip leyt klaer, my wel verstaet,
 Om te varen na de straet,
 Verhuert u met beraet.

Kattenhonde.

2.
 Manne wel hoe stajje soo?
 Lustigh, wilt jou meeningh uyten:
 Eyst eens gelt, en wees niet bloo,
 Wy sullen de koop wel sluyten.
 Komt hier stuerman treet eerst voort.
 Schipper, neemt hem op ons woort,
 En doet als het behoort.

Schipper.

3.

Nu wel aen de koop is klaer,
 Wilt terstont jou wijnkoop schieten,
 En betaelt de Maeckelaer:
 't Gelt sal hy weer om genieten;
 't Gelt de Waert geeft na den eys.
 'k Brenghe op behouden reys;
 Laet varen 't swaer gepeys.

Kattenhonde.

4.

Komt hier Bootsman kloeck faljant,
 't Is jou beurt, en wilt niet vreesen;
 Geeft de schipper mee de hant.
 Wat siet soo, soo moet het wesen.
 Schipper, 't is een rustigh man,
 Die sijn werrick wel doen kan,
 Daer hapert gantsch niet an.

Schipper.

5.

'k Ben te vreed'. Hoe is jou naem?
 'k Zal jou voort te Boeck mee setten:
 En jou wijnkoop oock bequaem.
 Wilt in 't schip op alles letten;
 Ziet wat datter weesen moet:
 Schrijft het op een Briefjen goet,
 En haelt het metter spoet.

Kattenhonde.

6.

Timmerman, hoe hietje? Bijl?
 Komt wilt nu niet langh staen dralen;
 Slaet de koop toe inder yl,
 Zoo mach ick een ander halen.
 Hey beloo! die koop is klaer;
 Komt betaelt jou Maeckelaer,
 En oock jou wijnkoop raer.

Schipper.

7.

Bijltje maet, hoe is jou naem?
 'k Zal jou mee te Boeck gaen schrijven.
 Drinckt jou wijnkoop uyt al t'saem,
 Laet hier op 't gelagh niet blijven.
 Maeckelaers en blijft niet staen,
 Breght een ander flucks ter baen,
 En laet het werck voort gaen.

Kattenhonde.

8.

Komt Konstapel voor den dagh,
 Wilt jou dienst in all's betrachten,
 Ghy moet mee hier in 't gelagh,
 Slaet de koop toe, wilt niet wachten;
 Lustigh kom en maeck begin,
 Geeft u handt is het u sin.
 En past op u gewin.

Schipper.

9.

Zeght jou Naem, hoe hietje Vrient?
 Op dat ick jou by den ander
 Stellen mach, also het dient.
 Drinckt jou wijnkoop met malkander.
 Komt hier Waert, en schrijft ons daer
 Al de haecken net en klaer.
 Wat luchtigh uyt malkaer.

Kattenhonde.

10.

Wel waer benje Kockje maet?
 Ock ick had jou heel vergeeten!
 Lustigh met een kort beraet,
 Schipper dits jou Man wilt weten;
 Hy sal schaffe na jou sin,
 Breght hem eens uyt goeder min,
 En schrijft sijn naem mee in.

Schipper.

11.

Noem jou Naem, kom repje wat;
 't Is mijn tijt, ick moet haest scheyden;
 'k Zal jou setten op dit bladt,
 Wilt jou wijnkoop mee bereyden.
 Komt nu Katjes, rept jou raer,
 Soeckt Jan hagel by malkaer,
 En maeckt ons Lijst vol klaer.

Kattenhonde.

12.

O! hier zijnse al gereet;
 Schipper siet jou Boots-gesellen,
 Gy sult geven datje 't weet
 't Ouwe geldt, dus wiltse stellen
 In jou Boeckje, een voor een,
 Mannen benjer mee te vreen?
 Zo schiet jou wijnkoop heen.

Schipper.

13.

Zeght jou namen metter vaert,
 'k Zal j'inschrijven nae behooren;
 Geeft jou wijnkoop aen de Waert;
 Ziet dat niet en gaet verlooren:
 Laet nu varen swaer gepeys,
 'k Breght jou al t'saem nae den eys
 Eens op behouden reys.

Kattenhonde.

14.

Schipper wacht wat, by men sier,
 Ziet wie datter noch moet wesen;
 Een Dief-lapper of Barbier,
 Om u Vollick te genesen:
 Ziet hier is hy hups en kloeck,
 En hy wacht op u versoeck,
 Komt set hem mee te Boeck.

Schipper.

16.

Nu wel aen, dat is gedaen,
't Is mijn tijdt, want ick moet scheidyden;
Drinckt jou wijnkoop, laet niet staen,
Laet jou 't een of 't aer bereyden.
Mannen, luystert met een woort,
Morgen wacht ick jou aen boort,
Al t'samen so 't behoort.

Kattenhonde.

16.

Schipper-oom, het gaetje goet,
Wy sullen de Foy verwachten;
Eens gedroncken metter spoet,
Mannen wilt jou dienst betrachten;
'k Brengh jou eens dit glaesjen uyt,
En ick wens tot een besluyt,
Jou welvaert in en uyt.

*Hier leyt nu 't Schip bemant,
Wat macher nu noch feylen?
Een maent geldt op de hant,
Eer 't Schip van Stadt kan Zeylen.*

***De schipper aen boordt komende, om 't volck te betalen. Stemme:
Ey Kortesaens staet hier wat by.***

[1.] LAet sien wat staet mijn nu te doen?
Ick moet my voort nae Boordt toe spoen.
Kom schuytvoerder vreest niet loom,
Tsa wacker wilt jou spoeyen,
En set my eens aen Boordt op stroom,
En stelt jou om te roeyen.

2. Wel Mannen goeden dagh al t'saem,
Hoe vaert't? staet jou het schip wel aen?
Het is een Houtje wel gemaect.
Nu wacker na het leven,
Een yeder pas dat hy wat raect,
Flus sal 'k jou Gelt gaen geven.

3. Komt stuer-man luystert met een woort;
Ons goetje komt terstont aen Boordt,
Jan Broeck sijn schuyt is diep gelaen,
Met 't schip sijn toebehooren;
Nu wilt het net wech stuwen gaen;
Zoo raecter niet verlooren.

4. Tsa Boots-man, lustigh als een Man,
En slaet ons voort de Zeylen an;

Bint Boelijns, Schoot en Smijten in,
Buyck Gordinghs en Gytouwen;
En leght de Bensels na u sin.
Salje 't nu wel onthouwen?

5. En ghy Constapel, metter vaer,
Maeckt voort u stucken rontom klaer;
En blaestse of also 't behoort:
En wiltse voort weer laden;
En rocktse dan weer snel te boort;
So komje in geen schaden.

6. Komt Timmerman en blijft niet staen,
Maer wilt jou stellingh halen gaen;
En Drijft ons ballast-poorten toe,
En pecktse wel ter degen;
Siet hier is jou goetje, hoe,
En weest doch niet verlegen.

7. Wel Noom, hoe! is de kost haest gaer?
Of is de Ketel noch niet klaer?
Maeckt haest te schafften, als een man,
En luyt de Klock, wilt mercken.
Nu Jongens roept eens, setje dan;
So mach 't Volck weer gaen wercken.

8. Wel Meester hoor, de klock die luyt;
Tsa Schaft ons wat in de Kayuyt;
Voort laet de Jongen decken gaen,
Nu lustigh, sonder sneven;
So dra dan 't eeten is gedaen,
Soo magh ick gelt gaen geven.

9. Nu mannen luystert nae mijn reen,
Ick salje geven een voor een,
Voort een Maent gagie op de handt;
Wilt het dan voort besteden,
En vaert met alle man aen Landt
Te samen heen in vreden.

10. Voort luystert, so de wint is goet,
So sal de Loots op staende voet
Morgen ochtent zijn aen boort:
Laet niemant dan niet feylen,
Maer weest aen Boort, alsoo 't behoort,
Op dat het Schip mach zeylen.

11. Of anders, siet de water Schout,
Die sal ick sturen also stout,
Te soecken door de heele Stadt;
So hy jou kan besetten,
Soo moetje mee, terstont nae 't gadt;
Dus wilter wel op letten.

12. Nu 'k hoop je hebtme wel verstaen;
Tsae wilt de boot op halen gaen,
En laet ons varen t'saem nae Landt;
Wilt al jou werrick staaken;
Want morgen met gelijcker handt,
Moogh jy de rest of maken.

*Hier sal men 't maent-gelt gaen besteen,
Maer laes wat siet men niet gebeuren,
Het meest dat loopt door 't keel-gat heen,
't Welk vrou en kind'ren veel deet treuren.*

De loots aen boort komende, om 't schip nae 't Tessel te zeylen.

Stemme: Ghy meysjes bly van geesten.

[1] KOmt mannen sonder sneven,
En set jou raes in 't Kruys,
Het wintje waeyt na 't leven,
Haelt voort jou Anckers t'huys,
Wintse voor al aen de kraen,
So is het werck terstont gedaen:
En haelt jou boey-reeps in,
En maeckt een goet begin.

2. Tsaе jonge sonder dralen,
Flucks lost ons de Besaen,
Ons Mars-seyls sonder falen,
Wilt mee uyt stooten gaen;
En snijt de Fock of nae den eys,
En roept met een behouden reys;
En set jou Mars-seyls op,
Nae boven in den top.

3. En jonghman wel bevaren,
Neemt voort het Roer met vliet,
En hoort nae mijn verklaeren,
En stuert als ick 't gebiedt.
Niet hooger Man te roer voorwaer,
Je maeckt mijn sulcke gieren, vaer:
Niet lager weer, loef aen,
So recht, so als een man.

4. Nu Stuer-man sonder feylen,
Gaet haelt jou Loot en Lijn,
Op dat ick eens mach peylen,
Hoe diep het hier mach zijn:
Wy zijn ontrent op Papen-braeck,
Daer 's veertien voet nae 'k gissingh maeck:

't Mach over sonder feyl;
Maeckt los jou schoover Zeyl.

5. Man t'roer, hoort mijn verkonden,
Niet lager, knap ter handt,
Beloo het sou so honden;
Want dats 't Enck-huyser sant,
So, hout ons Urck moy in ly,
En haelter jou besaen mee by,
Maer keyt eerst deur jou roe,
Set dan jou halsen toe.

6. De wint begint te schralen,
Hoe wil dit hier noch gaen?
Tsae wacker sonder dralen,
Hael Bras en Boelijns aen;
En oock jou schooten, repje wat,
En haeltse meede dicht aen 't gat;
En stuert my wel versint,
Te degen by de wint.

7. Wel waer wilt dit belende?
Komt Mannen kloeck en sterck,
Wy moeten eensjes wenden,
Een yder op sijn werck;
Man 't Roer sa duw jou Roer in ly;
Los Focke-schoot, en bras wat by;
Het Schip loeft als een goy,
Wel dat komt seker moy.

8. Wilt groote hals op-steecken,
En laet het Zeyl voort gaen;
Kon yemandt eerder spreekken,
Sie daer het is gedaen.
Bras after aen, rock of jou Zeyl,
Schep of jou fock, mee sonder feyl;
Legh over 't Roer, wel hoe,
Hael dicht jou halsen toe.

9. De wint die wil weer voegen,
 En ruymt hant over handt.
 Komt Mannen wilt jou voegen,
 En set jou Zeylen kant:
 My dunckt ick sie, tot mijn vermaeck,
 Verwis de Zuyer ton van 't Vlaeck,
 Kom Bras jou Zeylen aen,
 En laet jou boelinghs gaen.

10. Hoort Bootsman hoogh gepresen,
 Maeckt voort jou anckers klaer,
 Wy sullen daer haest wesen,
 Dats de Ton op Jaep vaer;
 Wy sullen 't setten luystert mee,
 Op de Moschovis-vaerders Ree,
 En tuyent metter spoet,
 Oock voort op staende voet.

11. Wilt jou groot Zeyl vast maken,
 En neemt jou Marseyls in;
 Want wy de reed hart naecken,
 Ghy gord en maeck begin;
 Kom jy mee voor, waer benje Kock?
 En helpt ons gyen op de fock;
 En staet dan mee by 't Tou,
 Tsae handen uyt de mou.

12. Laet nu jou ancker vallen,
 Los jou portuerlijn voort,
 U Tou steeckt uyt met allen,
 De Boey smijt buyten boort:
 Hout aen, het dreyt belo seer koen,
 Als een goet Schip behoort te doen.
 Nu 'k hietje om en tom,
 In 't Texel wellekom.

*De Loots die heeft voldaan,
 De Schip-heer moeder wesen,
 Eer 't Schip weer t'zeyl kan gaen:
 En weer en wint mits desen.*

t' Samen-spraeck, tusschen een schipper en sijn reeders, op sijn af-scheydt. Stemme: Reyn Maeghdecken met eeren.

Reeder.

1.

WEI Schipper hoogh gepresen,
Seght ons metter spoet,
Wanneer so sal het wesen,
Ghy vertrecken moet?
Wilt ons dat seggen hoort;
Op dat wy met den ander,
U order soo 't behoort,
Beramen met malkander.

Schipper.

2.

Mijn Heeren hoogh van waerden,
Luystert met verdragh,
De Reys hoop ick t'aenvaerden,
Nu van desen dagh:
Want 't Schip in 't Texel leyt,
Dus wilt de tijt niet recken;
Maer geeft mijn voort afscheyt,
Op dat ick mach vertrecken.

Reeder.

3.

Wel luystert sonder sneven,
Ist'er soo te doen,
U order sal ick geven,
Komt eens nae den Noen
Tot mijnent, op dat pas,
Wilt dan niet langer beyden,

Spoet u nae boort toe ras,
De Heer wil u geleyden.

Schipper.

4.

Wel ick gae dan heenen,
En ick sal met vlijt,
Oock passen dan met eenen
Sneedigh op den tijdt.
Nu mach ick oock voorwaer,
Den Wagenaer besprecken,
Dat hy sijn wagen klaer
Maeckt, sonder te gebreken.

Reeder

5.

Nu ick mach my mee spoeden,
t'Huys al op dat pas,
En wesen op mijn hoeden,
Want de Schipper ras
Tot mijnent komen sal,
En sijn Pampieren halen,
Die ick te samen al
Klaer hebbe sonder falen.

Schipper.

6.

Mijn tijt die is verlopen.
Goeden dagh in Huys,
Komt doet de deur eens open,
Is mijn Heer niet t'huys?
Seght ick hem spreecken moet,
Ick sal hier soo langh wachten,
Gaet heenen voort met spoet,
En wilt u dienst betrachten.

Reeder.

7.

Komt Schipper hoogh verheven,
Gaet met mijn met spoet,

Ick sal jou Paspoort geven,
voort op staende voet;
Want alle dinck is klaer,
Maer wilt een luttel beyden,
Wy moeten met malkaer
Eens drincken, eer wy scheyden.

Schipper.

8.
Wel ick sal u gerieven;
Is het u begeer,
Soe doet na u believeen,
Ick verwacht het Heer.
Want ick u dienaer ben,
En blijven sal verheeven
So langh maer als ick ken,
Ten eynde van mijn Leeven.

Reeder.

9.
Nu komt ontfanght u order,
Neemt het van mijn handt;
De Heer die wil u vorder
Brenghen wel te landt.
Ick brengh u nae den eys,
Dit glaesjen met verblyen
Eens op behouden reys;
Godt laet het wel gedyen.

Schipper.

10.
Ick danck jou sonder falen,
En sal doen bescheyt,
Oock sonder langh te dralen,
't Zy mijn lief of leyt.
U order wel verstaet,
Die sal ick sonder schroomen,
In alles met beraet,
Ten vollen nae gaen komen.

Reeder.

11.

Wel laet het daer by blijven;
 Wilt met alle vlijt,
 Niet laten doch beschrijven,
 Ter gelegen tijt.
 En so voor 't laest vaer wel,
 Godts Engelen u bewaren,
 Voor storm en winden fel,
 Voor Klippen en Barbaren.

Schipper.

12.

Ick wens jou sonder sneven,
 Voor het laest Hadie:
 Godt geeft u een langh leven,
 Tot ick u weer sie;
 Ick sal met alle vlijt
 Jou woorden wel betrachten:
 Vaer wel, het is hoogh tijdt,
 De Wagen staet te wachten.

*De Schipper heeft sijn af-scheyt, siet
 Nu wil hy oock geen tijdt verhindren,
 Maer rijt nae d'Helder voort met vliet,
 Versellschapt met sijn Vrouw en Kindren.*

**Afscheydt-liedt, tusschen een schipper, en sijn vrou en kinderen,
 op 't Texel aan strant. Stem: Wilhelmus van Nassouwe.**

Schipper

1.

Ick moet my gaen bereyden,
 Kom hier mijn waerde kroost,
 Mijn Lief wy moeten scheyden
 Het Wintje waeyt Noord-oost,
 De Loots die wil gaen varen
 Nae Boordt toe metter spoet:
 Mijn Engel wilt bedaren,
 En schept een goeden moet.

Vrou.

2.

Hoe! wilt ghy mijn begeven,
 En laten my in rou?
 O neen! mijn lief, mijn leven;
 Denck om u waerde Vrouw.
 Helaes! wat droever smarte,
 Ach! ach! ick weet geen raet.
 De rou slaet my om 't harte,
 Mijn troost, mijn toeverlaet.

Schipper

3.

Schept moed mijn welbeminde,
 En waerde Betgenoot,
 Godt sal my door sijn winden,
 Weer brengen in u schoot:
 Met zeegen rijck beladen,
 En met behouden reys;
 Dies bidt ick, laet u raden:
 En staeck u swaer gepeys.

Vrou.

4.

Och neen! dat mach niet baaten;
 Dus praetter gantsch niet van.
 Hoe! soudt ick u verlaten:
 O neen! mijn waerde Man,
 Ghy sult van my niet scheidten:
 Want ick wil varen mee,
 Wy sullen met ons beyden,
 Dan t'samen gaen in Zee.

Schipper.

5.

Hoe nu, mijn uytgelesen,
 Vriendinne weest gerust.
 Mijn Engel, 't moet soo weesen,
 Ick bid ghy my eens kust:

Wilt maer op Godt betrouwen;
Hy sal ons door sijn handt
Geleyden, en behouwen
Weer brengen hier te Landt.

Vrou.

6.
Ghy sult my so niet stillen,
Neen, mijn beminde hert,
Zout ghy my hier wel willen
Dus laten in de smert?
Ick sal u niet begeven,
Ziet hier u spruyten staen.
'k Verlaet u niet mijn leeven:
Ghy sult niet van my gaen.

Schipper.

7.
Wat mooght ghy my bedroeven:
Komt kust my voort met vlijt;
Tsae wacker wilt niet toeven,
Want siet, het is hoogh tijt;
De Loots-schuyt leyt te wachten;
Komt gaet met my nae strant:
En wilt u druck versachten,
Reyckt my u lieve hant.

Vrou.

8.
Indien 't dan soo moet wesen,
Komt hier, mijn Bruydegom,
Mijn ziel, mijn uytgelesen,
Godt zent u wel weerom.
Kom kind'ren kust u Vader,
'k Omhels u lieve Man.
Godt brengt ons weer te gader;
Vaert wel, tot weersiens dan,

Schipper

9.

Komt schoone, laet ons treden,
 Nae strant, sचेप्त moet, voorwaer
 Godt sal ons t'saem in vreden,
 Weer brengen by malkaer:
 Siet daer ons Vlagge streven,
 De Wint en 't Ty is goet,
 De Loots sal 'k aen u geven
 Een Brief: hout goede moet.

Vrou.

10.

De Heer wil u bewaren
 Voor klippen, zandt en strandt;
 Voor Turcken en Barbaren,
 En brengh u wel te Landt:
 Voor 't bulderen en kraecken
 Van Windt en Baren fel,
 Zullen ons beede wmaecken,
 Tot Godt den Schepper snel.

Schipper.

11.

Daer komt het Schip aen drijven,
 de Zeylen die staen kant,
 Ick kan niet langer blijven,
 Reyck my u lieve hant,
 Van Boordt sal ick u geven,
 (Kust my voor 't laest een reys)
 Drie schooten nae het leven,
 Al op behouden reys.

Vrou.

12.

Hoe trillen my de leden,
 Wel moet het dan soo zijn,
 Hadieu mijn hert in vrede,
 De Heer wil met u zijn:

Zijn Engelen u geleyden,
 En waeren om u snel,
 En u de wech bereyden,
 Hadieu mijn lief, vaert wel.

*Soo treurt de Tortelduyf in 't Wout,
 Als ick, die sie mijn Ega vlieden,
 Al op een swart getaeckelt Hout:
 Maer Godts wil moet in all's geschieden.*

**Een liedt, wanneer het schip buyten gaets in zee is, onder zeyl.
 Stem: Tsae trompen en trompetten.**

1. TSae Mannen kloeck van moede,
 Maeckt alle dingen ree:
 Komt Bootsman wilt u spoede,
 Want siet, wy zijn in Zee;
 Gy maeckt jou taeckels klaer,
 De Boot moet in voorwaer,
 Hanght jou Boomen / sonder droomen,
 Maeckt 't al klaer.

2. Nu wilt jou Fock op Brassen,
 Man t'Roer, legt Roer in Ly;
 Wilt jou ophaelder passen,
 Het groote Wandt verby;
 De Boot haelt op met spoet,
 Slaet in jou Taeckels goet,
 Hijst met schreeuwen / fel als Leeuwen,
 Met een moet.

3. Soo set hem in sijn Klampen,
 En sordt hem dan voort vast,
 Soo komt hy tot geen rampen,
 Ons Fock Brast van de Mast.

Man t'Roer, hou zuydwest heen:
 Want dat's de cours, soo 'k meen:
 Wilt recht stieren / sonder gieren,
 Hoort nae reen.

4. Wilt d'Anckers sonder dralen
 Voort setten op de Boegh.
 Tou, Boeyreeps sonder falen,
 Schiet voort wegh met gevoegh,
 En swicht het Want met spoet,
 Met Servinghs, hecht en goet;
 En Scheerlijne / sterck en fijne,
 Met een moet.

5. Komt Bijltje maet, voor't buysen
 Schalckt voort de Luycken vast,
 en stopt terstont de kluysen,
 Met 't geen, dat daer toe past.
 En let op alles snel,
 En breut jou Poorten wel
 Met klamp en stutten / om te schutten,
 't Water fel.

6. Konstapel sordt jou stucken,
 Set Broeck, en Talys aen:
 Op dat geen ongelucken,
 Ons schielijck en verraen:
 Het laet gadt stopt met spoet,
 De proppe dicht toe roet,
 Soo sal 't wesen / sonder vreesen,
 Hups en goet.

7. Sae Kockje wilt jou reppen,
 En schept op met gemack:
 Wilt lustigh op gaen scheppen
 Voor seven aen een back;

Set Pot en Keetels Vast,
 Soo komje in geen last,
 Schuttels, Panne / Backx en Kanne,
 Daer het past.

8. Komt Meester, wilt verbinden,
 En op het Volck wel past;
 Roept kreupelen, en blinden,
 Komt voort after de Mast:
 Daer sit de Meester klaer,
 Met Salf, en Pleysters raer,
 Te genesen, wilt niet vreesen,
 Maer komt daer.

9. De Klock luyt sonder toeven
 't Gebed, kom by malkaer;
 En bidt al met bedroeven,
 Dat God ons wel bewaer:
 En dat hy ons seer wel
 Bewaert, voor storme snel,
 En voor strande, 's Vyands hande
 Woest en fel.

10. Nu laet ons met manieren,
 Het vollick kiezen gaen,
 En dan terstont quartierien,
 De platvoet is gedaen,
 Yder die zy verdacht,
 De Stuerman d'eerste wacht.
 't Schip wilt pompen / sonder stompen,
 Slaept dan sacht.

*'t Quartiers volck is te koy,
 Sy slapen sonder vreesen:
 Acht glaesjes, is 't niet moy,
 Sal het haer wacht weer wesen.*

Storm-liedt. Stemme, Wanneer de son sijn paerden ment.

[1]

MAtroosjes die daer vaert ter Zee,
 Neemt dit seer wel in acht;
 Terwijl gy heenen Zeylt in vree,
 Stoeyt, singht, en springht en lacht;
 Het kan seer haest verkeeren,
 De storm op mooy weer past.
 Wilt dan in voorspoet leeren,
 Dat tegenspoet aenwast.

2.

Wanneer de Zeyltjes staen voor Wint,
 Dan groeyt de vreughde aen;
 Maer alsoo haest den storm begint,
 Dan ist seer haest gedaen;
 Si is men haest verslagen,
 Door 't buld'ren van de Zee,
 En stormse Winter vlagen,
 En wenst na een goe Ree.

3.

Het Water tiert, de Windt die raest,
 De Kaecken groeyen aen,
 De Lucht die vlieght geheel verbaest,
 Een yeder is belaeen;
 De Zeylen laet men loopen,
 Maer los van boven neer,
 En doetse vast op knoopen,
 Door 't ongestuymigh weer.

4.

Hier drijft men soo op Godts genae,
 Al onder een Besaen;

Maer is men dan geen wal te nae,
 Dan kan het noch wel gaen.
 Want siet wy zijn in hoopen,
 Leyt 't Schip niet wel op Zee,
 Dat men ter lens kan loopen,
 En soecken een goe Ree.

5.

Maer is men op den lager wal
 Al door den Storm beset,
 De Doodt ons wel haest naecken sal,
 So Godt het niet belet;
 De Zee die siet men branden,
 Door 't storten van de Wal;
 Men sieter niet te landen,
 O droevigh ongeval!

6.

Dan ist, komt laet ons met gevoegh,
 Den Heere roepen aen;
 Dan d' Ankers kappen van de boegh,
 De Masten laet niet staen:
 Maer wiltse voort gaen kerven,
 Hou, kap de vleet of maet:
 Wil Godt ons dan doen sterven:
 Dit is de laetste raet.

7.

Siet hier het hol nu als een vrack,
 En rijt op lager wal;
 So nu een Tou of Ancker brack,
 So was het aen de wal,
 Het volck geheel verslagen,
 Doodt en terstont van kant,
 't Schip aen stucken geslagen,
 Aen splinters op de strant.

8.

Maer als de noot op 't hoogste is,
 Dan komt de Heere siet,
 En helpt ons uyt de noot gewis,
 En lost ons uyt verdriet,
 Hy laet het weer bedaren,
 De Baren leggen neer,
 De Hemel gaet op klaeren,
 Terstont so ist mooy weer.

9.

Hier is de sorgh weer haest aen kant,
 En al de vrees gedaen,
 Het weer dat neemt of, hant voor hant.
 Nu eens gedroncken saen;
 In plaets men Godt sou dancken,
 Voor sijn behoudenis,
 Zo gaet men (watte rancken/)
 En drinckt om strijt seer fris.

10.

Oorlof ghy Zee-luy, wie ghy zijt;
 Danckt Godt den Heer al t'saem;
 En prijst hem met een hart verblijt,
 En roemt sijn groote Naem,
 Die u in groot beswaren,
 Genadigh heeft bewaert,
 Die sal u voort bewaren,
 En zeegenen u Vaert.

*Op Storm so volght Mooy weer;
 Op Mooy Weer Storm Weer siet.
 O! Zeeman bidt den Heer,
 So raeckt g'in geen verdriet.*

Mooy-weers-liedt, *Stemme: Wel wat hoor ick voor gerucht.*

1.

H'Oort Liefhebbers van de Zee,
Die daer door Nephtunis baren,
Met u kielen heen gaet varen
Nae soo meenigh vreemde Ree.
Wat geniet ghy al playsieren
In 't Mooy Weer en voor de wint:
Daer ghy heen en weer gaet gieren,
Halsen op, en 't Fockjen blint.

2.

Met u drapen after uyt
Wort de Mackereel gevangen,
Daer soo meenigh na verlangen;
Die men vist in de Kajuyt.
Op de Boeg-spriet gaet men speelen
Nae den Dolphijn en Benijt,
Die men meede vanght seer veelen;
En alsoo sijn tijt verslijt.

3.

De Pyloot en Schippers boogh
Gaen de Son en Starren meeten,
En sy weten op wat breeten
Dat men zy; en net hoe hoogh:
En sy weten mee te peylen
Op de streecken in de Kaert,
Hoe veel mijlen men moet zeylen
Op een Oost of Wester Vaert.

4.

Komt de Son aen 't Middagh-ront
Zuyen, dat is twalif uren.

Tsa een ander Man te sturen.
 Dan so schaft de Kock terstont;
 't Volck dat gaet men wacker maecken,
 Uyt de Kop val aen de Back;
 Yder pas daer wat te raecken:
 Dan weer nae de Kop toe strack.

5.

In de back oft voor 't Kasteel
 Hanght de waeker om te roocken,
 Daer jan hagel gaet te smoocken;
 O wat is daer een Bordeel,
 Van alle Godloosheden,
 En van vuyle Hoere praet;
 Die men fraey daer gaet ontleeden,
 Alles in den hooghsten graet.

6.

Terwijl de Zeylen staen voor wint,
 Weet men van geen swarigheden,
 Yder een is wel te vreeden,
 En geheel in voorspoet blint;
 't Is een wonder om te hooren,
 Hoe men stoeyt, singht, springht en lacht,
 Yder schijnt door vreught herbooren,
 t' Wijl de voorspoet op hem wacht.

7.

Dat ghy eenmael saeght de vreucht,
 Die de Zeeman gaet genieten,
 Als hy zeylt sonder verdrieten
 In 't moy weer, voor wint verheught;
 Het is niet om uyt te spreken,
 Wat in Zee hem al ontmoet;
 Yder toont door 't Spel daer treken,
 Daer een vreemt voor wachten moet.

8.

Nu wel aen tot een besluyt,
 Kloecke Zee-luy die daer varen,
 Hoort wat ick u sal verklaren,
 En met een dan scheidt uyt;
 Wilt in 't moy weer altijd dencken,
 Dat den Storm haest aenwast:
 Bidt dat Godt u voor 't versincken
 Wel bewaert, so staet ghy vast.

*Hoort Zee-luy die daer zeylt voor wint,
 Danckt Godt den Heer voort sonder dralen
 Op dat geen storm u haest verslindt,
 En doet ten duyst'ren afgront dalen.*

Reyse naer Cadicx. Stemme: Ick voer laest uyt Hollandt.

[1] Ick voer laest uyt Hollant,
 Van Amsterdam pleysant,
 Nae Cadicx wel bemant,
 Met een nieuw Schip bekent,
 Seer fraey en excelent,
 Van alles klaer wel uyt gehaelt:
 So datter niets en faelt.

2. Uyt 't Texel van de Ree,
 Liepen wy met goe vree,
 Den derden Mey in Zee,
 Ons Vlagge-wimpels schoon,
 Die streefden daer ten toon;
 Wy schooten lustigh nae den eys,
 Op een behouden reys.

3. Hoort vrienden wel bemint,
Wy zeylden wel versint,
Ruym schoots en voor de wint
Tot Cadix in de Bay,
Den seventienden May.
Daer was 't wellekom uytter zee;
Wat nieuws so brenghje mee?

4. Aen Lant varen wy voort,
Gelijck als dat behoort,
By de Sievielse poort.
De Mooren staen daer kant,
En dragen ons aen Lant,
Speck Jan met Pooock en Spaetjen om,
Die heet ons wellekom.

5. Daer gaen wy dan in Stadt,
Daer treedt een yder pradt,
Al nae de Kroegh toe radt;
Daer drincktmen tot Martijn,
Schoone Luceene Wijn;
En dan voort nae de Tooren toe:
Dat Spel wort men niet moe.

6. Dan ist, Jan tapt ons hier
Een glaesjen Hollands Bier:
En oock tot ons playsier,
Een pijntje Rinse wijn:
't Moet van de beste zijn.
Doch is het niet wel nae ons sin,
Wij gaen tot de Papin.

7. Van daer tot Jochem Been,
Die siet gelijck een Deen,
En luystert nae geen reen,
En so verstaet den sin,
Dan voort nae de Sweedin:

Daer gaet het Drincken lustigh aen;
Want 't Mach'er doch op staen.

8. Hoort vrienden al te mael,
Wat wort'er meenigh kael,
Luystert na mijn verhael,
Tot Kalis in de Stadt,
Is meenigh droncken gadt;
Die kan en Glasen soo veel eert,
Tot dat 't al is verteert.

9. De schoone Hoerery
Wil ick niet gaen verby,
Die schijnt daer yder vry,
Met kael geschooren goet,
Dat yder feestigh groet;
Ge-een-ooght, met een kleet hoort mijn,
Als of het Duyvels zijn.

10. Hoort vrienden tot besluyt,
My dunckt ick hoor een fluyt,
Die seyt my, scheyt'er uyt:
't Is al genoegh gemaelt
Van Kalis, en verhaelt;
Kalis sal wel zijn vermaert,
als ick ben onder d'Aerd.

*O Kalis benden, die in Kalis Kalist, hoort;
Laet af, wort niet meer kael, als Apen kael van Poort:
Versaecht al 't Kale goet, en hout u in de Kleeren,
Wandelt opregt, hout goet credijt en sterft met eeren.*

Reyse nae, en in de straet. *Stemme: Wel wat of Neeltje meent.*

1. Liefhebbers van de Zee,
 Die nu wilt varen mee,
 Ons Schip leyt toegetaeckelt klaer,
 Wy varen nae de Straet,
 Opdat ghy 't wel verstaet:
 Van all's versien, voor twee, drie jaer.
 Van Cadix hoort / varen wy voort
 Ter Straetwaert in, wilt hooren,
 Tot Malga, metter spoet
 En Allekanten goet:
 Oock Genouwa, en Leoren.

2. Van daer nae Napels drae,
 Of nae Venetia:
 Die Stadt van Venus hoogh vermaert,
 En soo nae de Levant,
 By yder wel bekant.
 Tot Smirrena, soo leyt de vaert:
 Daer laden wy / veel Balen Sy,
 En meer kostelijcke Waren.
 Die wy dan brengen drae
 Al in Italia,
 Door heen en weder varen.

3. Ons reys is daer gedaen,
 Tot dat wy t'zeyl weer gaen,
 Tot Sijperes of Kandia:
 In dienste wilt verstaen,
 Van den Venetiaen,
 Met Vivres, Kruyt en Kogels dra,
 In d'Aremaet / my wel verstaet,

Varen wy sonder schroomen,
 En kruyssen metter spoet,
 Als Helden vol van moet,
 Om by den Turck te komen.

4. Galiassen, Galeyen stout,
 Hebben wy meenighvout,
 Met Volck ten dienst van onse Vloot.
 Ons Scheepen wel bemant,
 Met Schut en Volck kant,
 En wel versien met Kruyt en Loot,
 In d'Arsepel / verstaet my wel,
 Gaen wy de Turcken tegen,
 En halen tot besluit,
 Van d'Eylanden Tribuyt,
 Der Griecken wel geleegeen.

5. Als wy ontslagen zijn,
 Van onsen dienst weer fijn,
 Dan weer na Sant of Saffeny,
 Om krenten nieuw en goet,
 Te halen metter spoet,
 Of na Messina voort om Sy:
 In d'Poely klaer / om Oly raer,
 Marsilien, en Mejurcken;
 Of oock na Jevis stout,
 Te halen een Schip Zout,
 In perijckel van de Turcken.

6. Dus vaert men in de straet,
 Veel Reysen, my verstaet,
 En dat van d'een op d'ander plaets,
 Daer meenigh Zeeman koen,
 Zijn goetje gaet verdoen,
 Dat hy gewonnen heeft, helaes!
 Met Hoeren stout / seer meenighvout,

Ziet mense lustigh smeer
 En drincken klincken seer,
 Elck Kalist als een Heer,
 Wie 't meest Gelt kan verteeren.

7. Zal men dan weer na Zee,
 De Kochels die staen ree,
 En strijcken 't Maent-Gelt en de Huer:
 Daer staet Noom Kool bespot,
 En siet gelijk Piet snot;
 En klout sijn Kop en siet so suer,
 't Gat door de Broeck, Schoen, Kouse t'soeck,
 't Lijf vol Pocken en Lempen,
 Klap-ooren, also bars,
 Voert hy Mars boven Mars,
 Deur 't overdadigh slempen.

8. Doch eer ick vorder gae,
 (De Vroome niet te nae,
 Die sonder ick over al uyt,)
 Maer meenigh, my geloof,
 Komt met de Kous op 't Hooft,
 In Hollant weer als een Schavuyt;
 Na seeven Jaer / is dat niet raer,
 En kostelijck gevaren,
 Te komen na den eys,
 t'Huys met behouden Reys,
 Door Stormen en gevaren.

9. Komt men dan t'Amsterdam,
 Daer gaet noch 't swetsen an,
 Elck lieght om strijt daer als een Helt,
 Hoe 't Schip al is vergaen,
 Daer hy in had gelaen
 Nae Huys een groote somme Gelt;
 Maer siet hy lieght / hem self bedrieght,

En andere Luyden meede;
Dies is sijn Leugen waer,
Wat dunckt u, is 't niet raer
Geloogen nae de reeden?

10. Nu Straet-vaerders jent,
In Hollant wel bekenet;
Ick bid u, houd u leven kuys,
Roept Godt den Heere aen,
Bid hem dat hy u t'saem
Geleyden wil, en brengen t'huys,
Al door sijn hant / in 't Vaderlant,
By Vrienden, Vrouw en Kinderen;
Daer ghy dan nae den eys,
Met een behouden reys,
Kont leven sonder hinderen.

*Ghy die ter Straet-waert in wilt varen,
Onthout dit Vaersjen doch van mijn;
Let op u Ziel, wilt die bewaren;
Schout snoot Geselschap, Hoeren, Wijn.*

**Reyse nae de Caribise Eylanden, met een Galjoot. Stem: Lestmael
langhs een revier.**

1. LUystert toe nae dit Liedt,
Dat u hier wert bediet,
Hoe dattewe zijn gevaren kant,
Met een Galjootjen heel playsant,
Nae West-Indien heel faljant.

2. Julius vijftien ree,
Doe liepen wy'er mee in Zee,
Met een Noordooste Wint ten toon,
En wel tsestich Scheepen schoon,
Luystert na mijn Persoon.

3. By Doeveren in de Kniel,
Daer keerden strackx het wiel,
De Wint liep na den Westen, hoort,
Ons Admirael duwde sijn roer aen boort,
En liep nae 't Voorlant voort.

4. De Anckers die vielen daer,
Matroosjes die waren klaer,
Ons dagelijcx Anckertje dat viel mee,
Onder het Voorlant, op de Ree,
De wint was uyer Zee.

5. 's Anderdaghs 's morgens hoort,
Haelden wy ons Ancker aen Boordt,
En lieten ons Zeyltjen vallen saen,
Heesen de Fock met de Besaen,
En zijn weer t' Zeyl gegaen.

6. Wy Zeylden also ras,
Langhs Engelant op dat pas,
By Pleymuyen, of daer ontrent,
Een Parrelementse Kaper jent,
Quam by ons wel bekend.

7. Oranje streefde daer,
Lustigh in top seer klaer,
De Wilde, ons Commandeur valjant,
Schoot doen met een Koegel kant,
Den Engelsman door sijn Wandt.

8. By Poorte Santo goet,
 Vingen wy metter spoet,
 d'Orades Dolfijnus excellent,
 En Benijt seer wel bekend,
 En Halvekoort seer jent.

9. So haest wy komen voort,
 Al aen Barbados hoort,
 Daer roepen sy, boy goe scets us hier,
 Ja, disje Petates, a kop of Bier,
 En brutter jou aer wellekom hier.

10. Als wy daer komen in 't Lant,
 daer zijn wy wel bekant,
 Een bottel Kilduvel moetter zijn,
 En een kop Mabby, so goet als Wijn,
 En een Tobackjen fijn.

11. Van al de Fruyten schoon,
 Zo draeght Dannas de kroon,
 Benandes, en Backovens geel,
 Water Lamoen, en Soortsackeel,
 Spaens Speck, goe Advese veel.

12. Oorlof tot een besluit,
 Ick wilder gaen scheyen uyt,
 Denckt om Barbados metter spoet,
 Daer de Suycker valt so soet,
 Cattoen en Indigo goet.

*Barbados hoogh vermaert,
 Een Eylant uytgeleesen,
 Dat geeft ons door de Vaert,
 Veel Suycker hoogh gepreesen.*

Reyse nae Madera. Stemme: Edel artiste koen.

1. LUystert toe al te saem,
 Hoe dat wy zijn gevaren,
 Al in des Heeren Naem,
 Ick sal het u verklaren,
 Van Amsterdam de Steede,
 Nae 't Texel seer saljant:
 Van daer oock in goe Vreede,
 Nae Madera bekant.

2. In 't Jaer sestien hondert ree,
 En vijf en vijftigh meede,
 Doe liepen wy in Zee;
 Al van Koopvaerders Reede,
 Uyt Texel sonder schroomen,
 Den drie en twintighste Mey,
 Met St. Louwies seer vroome,
 Die Godt den Heer geley.

3. Wy quamen niet so ras
 Al op de Kust Brittanjen,
 Of kregen op dat pas,
 Een schoot al na Oranjen;
 Dat wy voort moesten strijcke
 Voor Pleymuyens Kasteel,
 En voor de Republijcke
 Van Engelant seer veel.

4. Sy riepen over luyt,
 En kreeten altesamen,
 Van wen jour Schip? spreeckt uyt;
 Ons Schipper riep bequame,

Van Amsterdam seer rustigh;
De Steert die riep weerom,
Wil maeck jou Pey seer lustigh,
Voor Cromwel een goe som.

5. Wy quamen voort aen lant;
Sy wouden ons op knoopen,
Om dat wy so saljant,
Daer quamen in geloopen;
Al met de Vlagh van boven,
Van Sijde fijn gebreyt;
't Welck Cromwel gingh verdoven,
Dat dee den Steert seer leynt.

6. Doen wy weer Zeylden hoort,
Van Pleymuyen met lusten,
Met noch ses Scheepen voort,
Al langhs d'Engelse kusten;
Wy waren niet gekomen
Dichte by Leesaerts hoeck,
Of liepen sonder schroomen
In Vaelmuyen weer kloeck.

7. Den derden dagh hier aen,
Het Wintje liep na 't Noorden;
Zijn wy weer t'Zeyl gegaen,
Al langhs de Engelse Boorden:
Ons Zeyltjes sagh men vallen,
Men riep, hael Schoot en Bras,
Ons Mars-Zeyls onder allen,
Nae boven reesen ras.

8. Wy Zeylden seer valjant,
Tot dat wy zijn gekomen,
Al op ons hooghte kant:
Hebben doe waer genomen.

De Sarters die wy sagen,
Den achtsten July klaer,
Maderas soet gewagen,
Is lieffelijck, en raer.

9. Het is een treffelijck Landt,
Bewoont van Portegeesen,
Ghy vint daer abundant,
Veel Vruchten hoogh gepreesen,
Als Appelen van Oranje,
Lamoen, Sitroene schoon,
Druyve, Nooten, Karstanje,
Spaens Speck seer fraey ten toon.

10. Het Wijntje edel raer,
Voorwaer ick kan niet rusten,
Wort u geschoncken klaer,
Ja glaesjes vol met lusten,
Een schuttel Moerebeyen,
Appelen en Peere soet,
Gaen sy u daer bereyen,
Tot een Bancketje goet.

11. Noch vint gy daer seer schoon,
Vygen en Apperekoosen,
Comcommers fraey ten toon,
De Krop-sla siet men bloosen,
De Pruymen staen mee lustigh,
Van tweederhande kleur,
De Karsen staen mee rustigh,
Treffelijck in haer fleur.

12. Oorlof tot een besluit,
Ons Schip dat is geladen,
Met K'naris Wijn en Fruyt,
En Kisjes met Suckaden.

Godt hoedt ons sonder schroomen,
 Voor klippe, zandt en strant,
 Op dat wy mogen komen
 Weer in ons Vaderlant.

*Ghy die Madera wilt bevaren,
 Weet dat het is een schoon Landsdou,
 Maer Touwen moet gy daer niet sparen,
 Of haest so raeckt gy in de rou.*

Reyse ten oorlogh. Stemme: O schoon Europia.

1. *H*Adieu Amsterdam schoon,
 Gy staet seer fraey ten toon,
 In Hollands dal ydoon,
 Lustigh playsant,
 Ciersel van onse tijt,
 Gy maectt mijn hert verblijt,
 Als ick maer denck met vlijt,
 Seer abundant,
 Aen uwe Maeghden fier van gelaet,
 Mijn hert is vol vreughden,
 Mijn lichaem vol jeughden,
 Vol lust en praet.

2. Eens op een seeck'ren tijdt,
 Dwongh my genegentheyt,
 Te gaen eens naer een Meyt
 Zeer Glorieus;
 Ick vondter een seer schoon,
 Als een Godin ten toon,
 Heel aerdigh van Persoon,
 En gratieus,

Mijn sinnen waren op haer gestelt,
 Want sy verkrachte
 Al mijn gedachte,
 Met groot geweld.

3. Maer doen ick haer versocht,
 En mijne min voort brocht,
 Sprack sy heel onbedocht,
 Gaet voort van hier.
 Doen 'k dat van haer verstont,
 Was mijn hert gantsch doorwont,
 Gequest tot in de gront:
 Al mijn playsier
 Was gansch van my getrocken voort:
 Haer straffe woorden,
 Mijn hert doorboorden,
 Als gantsch vermoort.

4. Dees woorden seer onsoet,
 Wroeghden mijn gans gemoet:
 Soo dat ick metter spoet,
 Ginck haestigh voort,
 My te verhueren klaer,
 Na d'Engelsman voorwaer;
 Met 's Schip Radboldus raer,
 Ick voer aen boort,
 En seylden tot Meedenblick van de Ree,
 Nae Texel verheven,
 Om sonder sneven,
 Te gaen in Zee.

5. Om vechten metter spoet
 Met een reyn vroom gemoet,
 Tegen 't moordtdadigh bloet
 Der Moorders koen,
 Die Karel Stuwarts hoofd
 Hebben van 't lijf geklooft,

En van sijn Staet berooft
 Dien Helt seer koen.
 Godt geef ons victory ende voorspoet:
 Dat wy by poosen,
 Die stinckende Roosen
 Drucken in 't bloet.

6. Ons Capiteyn valjant,
 Is mee seer wel bekant,
 Hy dient ons Vaderlant,
 Wilt het verstaen;
 Ruym dertigh stucken jent,
 Voeren wy pertenenent,
 Ons volck wel bekent,
 Die met ons gaen,
 Zijn hondert en twintigh manne vroom,
 Daer mede wy gaen vechten,
 Om op te rechten
 Eer ende roem.

7. Nu wens ick voor het slot,
 Met ernst en sonder spot,
 De zeegeningh van Godt
 Aen u, mijn lief:
 Godt geef u en ons t'saem
 Geneught en vreught bequaem,
 Een blijtschap aengenaem,
 Tot ons gerief:
 En alle mijn speel-geselletjes vroet,
 Die wens ick meede
 Geluck en vrede,
 Ende voorspoet.

*Hoort Vrienden maer een woort,
 Die t'huys gerust kondt leven,
 Begeeft u niet aen boort,
 Om in de Zee te sneven.*

Scheydt-liedt. Stemme: Nerea schoonste van u gebueren.

1. O Amsterdam! gy Stadt verheven,
Lust-hof en Ciersel van ons Landt;
Daer veel menschen gerust in leven,
En doen haer neeringh abandant.

2. Ghy zijt versiert aen alle kanten,
Met schoone Dochters excelent,
Die behagen de jonge quanten,
En heb ick in mijn hert geprent.

3. Hoe wel ick nu ter Zee moet varen,
Tegen de woeste Baren aen;
Ick hoop noch met mijn Lief te paren,
Of anders is mijn vreught gedaen.

4. Al heb ick met mijn uytverkooren
Gehad seer weynigh reeden soet;
Wy zijn nochtans t'samen gebooren,
Vereenight te zijn met ootmoet.

5. Nu voor mijn Pen die moet hier swijgen,
Want het my aen de tijt manqueert,
Maer mijn gedachten hooger stijgen,
Die hebben my gantsch over-heert.

6. Hadieu Princesse mijner sinnen,
Met al u gspelinnen fijn;
De Reys die ick nu gae beginnen,
Die sal wel eens ge-endicht zijn.

7. Godt wil u te saem bewaren,
Voor alle druck en tegenspoet,
Wilt u harten doch niet beswaren,
Om het verganckelijcke goet.

*Beminde Lief, ick vaer nu t'Zee,
Om onse Vyant t'overwinne;
Maer hoop by u haest in goe Ree,
Te spelen 't lieve spul der Minne.*

**Reyse naer Vranckrijck en Muscovien, Met 't Schip de Witte Valck.
Stem: De mey die komter ons by, seer bly.**

1. Liefhebbers blijf wat staen / legh aen,
En hoort wat Reys dat ik beschrijven sal,
Ons Schip de Valck leyt klaer / seer raer
Met Volck versien en wil nu van de wal,
Vol moet na zee toe stout,
Naer Vranckrijck om Zout.
En t'Zeyl dan weder van daer om de Noord
Nae Moscovien kant,
In 't kout Russe-landt,
Zo Zeylen wy voort.

2. Ziet eens, hier gaen wy t'Zee / in vree,
Spreyt witte Valckje uyt u vleugels snel,
Om door dees Water plas / seer ras
Te raken met ons Scheepjen tot Rochel;
En laden daer met spoet,
Ons Zout en Wijne goet,
Op dat wy dan haest weer t'Zeewaert in
Ons Reyse voort spoen,
Om haest af te doen,
Tot onsen gewin.

3. Zo Zeylen wy door 't Meer / om veer,
Tot in 't gesicht al van Noord-kaep fel,
Dat langhs de Lapse kust / gerust
Tot door de Witte Zee, verstaet my wel,
Al by 't Kruys Eylant heen,
Luyster doch nae mijn reen,

Recht nae de blaeuwen hoeck, gaen wij in vree
Langhs 't walletjen voort,
tot Podesems hoort,
Daer is ons Ree.

4. De Loots die komt aen boort / hier voort,
En zeylt ons Krabbe de Revier op wel,
Tot lustigh voor de Stadt / seer pradt
Van Sinte Michiel, of Archangel;
Daer valt ons Ancker drae,
Men blaest het Schut of, tsae:
Ons vlaggen streeven in top seer fier,
Tot nut ende lof
Van ons duytsse Hof,
Dat is de manier.

5. Schoerincke Rusman dra / tsa tsa,
Val nu aen boort met heele schuyte vol,
Bestormt het Schip in haest / verbaest,
Met Volck vol gepropt in yder jol;
Elck drinckt daer om het meest,
En suypt gelijck een beest
By heele glasen Brande-wijn,
Die Suypen sy in,
Verstaet na den sin,
Als Varcken of Swijn.

6. Om nu den Moscoviet / wel siet,
Sijn Lantschap te beschrijven na den aert,
En hoe dat Rusman leeft / en sweeft,
En wat het Lant voor Vee en Vruchten baert;
Dit luystert met een woort,
Ick sal 't niet brengen voort:
Maer schrijven weynig van 't geen dat ick weet;
Wat dat men daer laed,
En hoe het daer gaet,
Met goet bescheet.

7. Weet dan, dat 't Russe Lant / bekant,
 Is Soomers een vermaeckelijck Lansdou,
 Van Vee en Vis versien / goe lien,
 So veel als yemant immers wenschen sou,
 Patrijsen meenighvout,
 Hoenders en Schapen bout;
 In 't kort, van allerley Vogels veel:
 Noch vint ghy daer raers,
 Bot, Snoeck en goe Baers,
 Met Sallem seer eel.

8. Het Kooren dat men zaeyt / en Maeyt,
 Is in acht weecken uyt en in de Sack;
 Haer Beesten vet gelaen / die slaen
 Wy daer, en soutens' in op ons gemack;
 Het gelt een stuyver 't pont,
 Ick segh het u goet ront;
 Het Lant dat kan seer wel bestaen;
 Maer 't Volck heel stout,
 De winter seer kout,
 Staet my niet aen.

9. Haer Godts-dienst ydel is / gewis,
 En onbequaem / en magh geensins bestaen,
 't Is vol Afgodery / looft my,
 Sy Kruycen voor de Beelden, Son en Maen;
 Sy leven so wat heen,
 Als Beesten in 't gemeen;
 Van aert seer geyl is 't Vrou-volck daer,
 Soo heb ick gehoort,
 Ey wees niet verstoort,
 't Is seecker waer.

10. Haer Vaer-tuygh groote maet / bestaet
 In Karrebas, Jol-boot en oock Lodia;
 Sy zeylen daer voor wint / mee blint
 Langhs de Revier van hier tot Jeresla,

En brengen weer van daer,
 De Last der Schepen raer,
 Als Pot-as, Hennep en Talck seer saen,
 Schervincken hoort mijn,
 En Juchten seer fijn,
 Bontwerck en Traen.

11. October komt haest aen / om gaen,
 Het is hoogh tijt, wel was het Schip nu vol,
 Elck handelt, Scheept het goet / met spoet
 Nae Boort, gelaen met heele Pause vol;
 De Snee die valt hart neer,
 Scheep aen het is mooy Weer;
 Zoo raeckt ons Schip uyt de Revier,
 Of anders voorwaer,
 Ick segh het u klaer,
 Wy blijven hier.

12. Oorlof wy Zeylen dra / weer nae
 Ons Vaderlant, ons Schip is vol gelaen,
 Godt geef ons een goe Windt / versint,
 Boven de Noord-Kaep, dan so sal 't wel gaen;
 Op dat wy na den eys,
 t'Huys met behouden Reys
 Weer komen mogen gelijckerhant,
 En looven den Heer,
 En geven hem eer,
 In 't Vaderlandt.

*Die nae Moscovi varen wil,
 Moet Somers niet als Dagh verwachten,
 Mer groot playsier, en somtijts stil,
 Maer Storm weer om, en lange Nachten.*

Reyse nae Terraneuf. Stem: Ick die uyt mijn landtsdou.

1.

HOort vrienden na mijn reën,
 Hier zeylen wy weer heen,
 Na Terneuf met spoet;
 Ons Schip is wel versien
 Van Visser, en met ien
 Van Vistuygh goet.

2.

Acht Sloepen na den eys,
 Voeren wy voor de reys
 En oock sestigh Man,
 Te vangen onse Vis,
 En droogen die gewis,
 Wat een yder kan.

3.

Soo haest wy daer in 't Lant
 Maer komen, wel bekant,
 Gaen wy 't Bos in treen,
 En kappen al te saem
 Hout, tot een Huys bequaem,
 Luystert na mijn reën.

4.

Ons Timmerman kalfaet
 Ons Sloepen, wel verstaet,
 En Traenbacke mee;
 Soo haest dit nu is klaer,
 So gaen wy strack voorwaer,
 Met ons Sloepen 't Zee.

5.

In yder sloep drie Man,
Elck vischt so veel hy kan;
Om te zijn gelaen:
Van smorgens vroegh verstaet,
En dat tot savonds laet,
Gaet het Vissen aen.

6.

Een korstjen droogh Broot,
Een Kane Bier minjoot,
Dat is haer rantsoen;
Voor yder sloep per dagh,
Te vissen wat elck magh,
Wie en sou 't niet doen.

7.

Aen lant in 't huys gewis,
Vleckt 't Lantvolck dan de Vis
En soutense mee
Op hoopjes net ten toon;
Daer nae wast men die schoon,
En droogense ree.

8.

Nat parst men s'in een Peyl,
Droogh dect men s' met een Seyl,
Tot het Schip is klaer;
Dan smijt men die om veer,
en droogtse in moy weer,
En wegense daer.

9.

De Sloepe wel gelaen,
die brengense dan aen,
Met moy weer nae Boort;
Daer wortse dan gespreyt,
En netjes wegh geleyt,
So als het behoort.

Met Barcke-boomtjes kleyn,
 Is 't ruym beset seer reyn,
 Daer leytse net;
 De Backeljau seer goet,
 Die ruyckt daer dan so soet,
 Als een Violet.

11.

Meest van ons Volck, gaen
 Met natte Vis en Traen,
 Dan weer na huys,
 En hooren na de Mart,
 En krijgen dan haer part,
 Als sy komen t'huys.

12.

Ons Schip dan so gelaen,
 Dat siet men t'Zeyl weer gaen,
 Al nae de Straet;
 Speck Jan hier wel op past,
 En koopt de heele last
 In contant versraet.

13.

Hoort Vrienden tot besluyt
 My dunckt ick scheyer uyt;
 Wilt my wel verstaen:
 Die in Terneuf niet kan
 Kloeck Wercken als een Man,
 Blijfter vry van daen.

*Terneuf een Eylant hoogh vermaert,
 Door Backeljau schoon uytgeleesen;
 Wort by den Spanjaert door sijn aert,
 Gesocht, Gekocht, en hoogh gepresen.*

Oost-Indische Vaert. Stemme, Ick gingh op eenen Morgen

1.

KOmt al die mee wilt varen,
Maeckt kist en Bultsack ree,
Hooft wel na mijn verklaren,
Oostinjen die wil t'Zee,
Men Monstert nu het volck goet:
En morgen de Soldaten
Na Boort toe, metter spoet.

2.

De Trommel heeft geslagen,
Om morgen Scheep te gaen,
Loop aen, Vrienden en Magen,
En blijft doch nu niet staen,
En brengt ons na de Lichter, hoort,
Of aen Monckelmans Steyger,
Eer dat wy varen voort.

3.

Daer is 't wilt lustigh leegen.
My dunckt de Boomklock luyt,
Wilt Kan en Glazen veegen,
Eer dat de Boom toe sluyt;
Suyp lustigh aen, tap Bier en Wijn,
Wanneer wy weer t'huys komen,
Wy sullen Heeren zijn.

4.

Dus siet mense dan voeren,
Al na de Lichter hoort,
Dan roeptmen hadieu hoeren,
Wy gaen na Injen voort,
Om Peper, voor vijf jaren, siet,
Wy zeylen met genuchten,
Weten van geen verdriet.

5.

Als wy komen te stranden
Al tot Batavia,
En varen na veel Landen,
Van daer in Asia:
Hoe domineren wy daer dan
Met suypen, vloecken, sweeren,
Om 't seerst, wie 't beste kan.

6.

Als wy weer arriveeren
Al tot Batavia,
De winst gaen wy verteeren,
Die wy daer winnen dra;
Cineesie komt daer met Arack,
En Rongesje met bladen,
Van schoone suygh Toeback.

7.

Is dan ons tijdt verstreecken,
En leyt het Schip gelaen,
Om over drie vier weecken,
Na Hollandt toe te gaen,

Ons paspoort moeder wesen vriend,
 En afreekeningh mede,
 Van 't gelt by ons verdient.

8.

O Asia verheven,
 Door u schoonheyt vermaert,
 Ghy doet mijn herte leven:
 O Perel! rijck en waert:
 Vaer wel, Hadieu mijn tijt verdrijf,
 Ick hoop haest weer te komen,
 Soo ick maer levent blijf.

9.

Siet, dus siet men weer landen,
 De Scheepen wel versien,
 Van d'Indiaense Stranden
 In Hollandt, hoort goe lien,
 Geladen met een schoone buyt,
 Behouden en gezeegent
 Gevaren in en uyt.

10.

Hoe sietmen hier brageeren,
 Ons Indies-vaerders koen,
 Met schoone zijde kleeren,
 Wie 't best hem voor kan doen,
 En nu soo zijn sy Heeren, siet,
 Maer 'k meen al van ses weecken,
 Voorwaer, en langer niet.

11.

Siet, hoort nae mijn verklaren,
 Hoe dat dit Volck nu vaert,
 Door Stormen en Gevaren,
 Naer Indien vermaert.

komense weer in Hollant dan,
 Zy zijn gans niet verbeetert,
 Maer noch al d'Oude Man.

12.

In plaets men Godt sou dancken
 Voor een behouden Reys,
 Zo gaen sy (watte rancken,)
 By Hoeren vuyl van Vleys,
 Haer schoon en suer verdiende Gelt
 Verteeren en versmeeren
 Tot d'alderlaetste spelt.

13.

Met 't Hoertjen op een Wagen
 Ziet mense rijden prat:
 't Is niet om te verdragen,
 t'Amsterdam door de Stadt.
 Wie hoorde oyt van sulck gedoen;
 Daer Godt haer heeft gezeegent,
 Gaet men 't Godtloos verdoen.

14.

Oorlof gy Zee Matroosen,
 Van d'Indiaensche Vaert,
 Onthout u van de Boosen;
 Vooral u Ziel bewaert:
 Zo sal de Heer (tot een besluyt)
 U Reys geduerigh zeegenen,
 Met Welvaart, in en uyt.

*Oost-Indies Vaerders, hoort een woort,
 De Vroome zijn hier uyt genomen,
 Zoo ghy dus vaert met Hoeren voort,
 Zoo sult ghy haest om 't Leven komen.*

Reyse na Guinea. Stemme: Waer wil mijn soete Beckjen heen.

[1.]

Liefhebbers blijft een wynigh staen,
 En luystert met vermaeck,
 Ons Schip leyt klaer, om t'Zeyl te gaen,
 Aenhoort doch na de saeck,
 Al na de Goutkust leyt de Vaert,
 Tot aen de Mijne hoogh vermaert,
 En dan om Neegers langhs de Kust,
 Zijn wy op uytgerust.

2.

O Amsterdam! gy schoone Stadt,
 Hadieu, het gaet jou wel,
 Zier hiet ons Scheepjen Zeylen radt,
 Met meenigh fraeij gesel,
 Al om het schoon Guineese Gout,
 Dat yder hoogh van waerde hout:
 Godt geeft ons nu al na den eys,
 Maer een behouden reys.

3.

Het eerste Lant dat wy aen doen,
 Is Cabo Verde goet,
 Van daer wy onse cours weer spoen
 Naer Ryo Gamby zoet,
 En dan tot in de Sarraljoen,
 Wy ons al om vers Water spoen:
 En soo dan langhs de Greynkust heen,
 Verstaet wel na mijn reen.

4.

Daer na komt de qua kust, hoort,
Hier zeylen wy in vree,
Tot aen 't Casteel de Mijne voort,
En settent op de Ree:
Daer gaet het handelen lustigh aen,
De Neegers met haer gout belaan,
Komen aen Boort, op staende voet,
Dat geeft ons goede moet.

5.

Als hier ons werck is gedaen,
Zeylen wy weer op hoop,
Al van de Mijne wilt verstaen,
Voor eerst na Caep de Loop,
Dan na Angole, hoort wel mijn,
Om kleetjes en om Neegers fijn,
En daer mee na West-Indien heen,
Lystert wel na mijn reen.

6.

Wanneer ons Schip nu is gelaen,
Met Neegers nae den eys,
Soo is 't dat wy strackx t'zeyl weer gaen,
En spoeden onse Reys,
Van alles wel versien valjant,
Nae 't Eylant Carrasou bekant,
Om t'handelen van daer met lust,
Al aen de vaste Kust.

7.

Speck Jan die komt met vaertuyg, hoort,
En handelt met der spoet,
Schiet uyt sijn stucks van achten voort,
Voor onse Neegers goet,
Die sy voor Slaven bruycken daer,
Al leven sy oock hondert jaer:

En al haer Kinders en Geslacht,
Voor Slaven zijn geacht.

8.

Als nu dit Werck is bestelt,
Dan voort na Hollandt dra,
Lustigh versien van Gout en Gelt,
De Koopman wachter na;
Welkom dan Schipper en Commies,
Die Reys die biet ons geen verlies.
Gy moet ons noch een Toghjen doen,
Wilt u wat haestigh spoen.

9.

Ziet ons Genees-vaerder nu kant,
Hoe kostelijck munt hy uyt;
Een Gouwe Ringh al aen sijn hant,
Een Hoet-bant (tot besluyt/)
Van Gout of Zilver aen sijn Hoedt,
Daer op so draeght hy hooge moet:
Maer ach! sijn facy schijnt so naer,
Als of 't de Doodt selfs waer.

10.

Luystert voor 't laest al eer gy gaet,
Kan dit also bestaen?
Dat d'een den aer verkoopen laet,
Zeght is dat wel gedaen?
Ick vraegh u oordeel tot besluyt?
En daer mee siet so schey ick uyt;
En laet Genee en oock de Vaert,
Aen die het meest schat waert.

*Guinee een rijck doch siecke Kust;
Wort van veel Menschen hoogh gepresen;
Daer 's Gelt te winnen, dat's een lust;
Wie sou dan Doot of Sieckte vreesen.*

Reyse nae Groenlandt. Stemme: Hoort Louweris Oom.

1. KOmt nu Gasten tsa,
 En repje oock dra,
 Verhuert jou met een beraet:
 Ons Schip leyt nu ree,
 En wil voort na Zee,
 Na Groenlandt my wel verstaet;
 Komt voort met een vlijt,
 Het is nu hoogh tijdt:
 Seght eens wat je winnen wilt;
 Op morgen aenhoort,
 Soo vaaren wy voort;
 Siet datje geen tijdt en verspilt.

2. Vier Sloepen seer jent,
 En heel pertinent,
 Soo elck een nu wel kan sien,
 Die voeren wy kant,
 En seer wel bemant,
 Van alles oock wel versien.
 Ziet ons Commandeur
 Is meede geen leur,
 Maer een bevaaren braef Man;
 En al d' Officiers
 En de Harpeniers
 Gebreeckt in 't minste niet an.

3. Komt nu dan met vree,
 Hier gaene wy t'Zee.

Nae Groenlant al om de Noort;
 Om 't Schip wel te laen;
 Met Speck ofte Traen,
 So is de meenigh hoort.
 Wy zeylen om prijs,
 't Schip lustigh in 't Ys,
 Al nae de Walvis stout:
 Maer meenigh die t'proeft,
 Heeft laes seer bedroeft,
 Te laet dan sijn kop gekrout.

4. Wel siet men een Vis,
 't Is tsae mannen fris,
 Wie 't eerst daer by komen kan,
 En wie dan seer koen
 Eerst schiet sijn Harpoen,
 Voorwaer die isser best an;
 Want slaet de Vis seer,
 En rijst daer nae weer,
 De andere Sloepen voort,
 Die lensen hem doodt,
 De Wallevis groot,
 En boeghseeren hem nae Boort.

5. Daer snijt men dan 't speck,
 Al sonder vertreck,
 En wint het met Taeckels in 't Schip:
 Van daer na beneen,
 Aen stuckjes gesneen,
 In Vaten al met een wip.
 De Baerden seer raer,
 Die halen wy daer
 De Vis uyt sijn kaecken koen:
 Dats 't Wallevis bien,
 Verstaet wel goe Lien,
 Daer wy soo veel werck om doen.

6. Maer is de vanghst slecht,
Dan gaen wy weer recht
Na 't Lant, of na het Ys,
En slaen dan ter neer,
't Zy Walrus of Beer:
Elck waeght daer sijn Schip om prijs:
Het moetter op staen,
Men waechter 't Schip aen,
Lustigh in 't Ys om goe buyt;
Want komt men geloof
Mette kous op het hoofd,
Soo is de reys heel verbruyt.

7. Maer heeft men goe vanghst,
Dan is men een langhst,
Die waert om te prijsen is:
Is 't Schip maer gelaen,
Met Speck of met Traen,
Die man is welkom gewis;
Sijn gelt is verdient,
't Is alle mans vrient:
Want siet, die man heeft verstant:
Ja dit is de Man,
Die Vis vangen kan:
Trots yemant van 't heele Lant.

8. Siet, dus is de vaert,
Van Groenlant vermaert,
Al was de Commandeur geck:
Soo 't luck hem bemint,
Dat hy de Vis vint,
Te laden het Schip met Speck,
Hy raeckt strackx weer voort,
Daer meenigh man, hoort,

Het tienmael beter is waert,
 Want dees het geluckt,
 Maer d' ander bedruckt,
 Staet treurigh, als gans ontaert.

9. O Reeders ghy dwaelt
 In 't Oordeel, en faelt,
 Van meenigh vroom eerlijck helt;
 Om dat het verstaet,
 Hem niet wel en gaet
 In 't winnen van 't Duyvelse gelt.
 Maer Godt de Heer siet,
 Verlaet hem noch niet;
 Al stoot ghy hem met de voet,
 Hy sal noch hier naer
 Uyt blincken seer klaer,
 Gesegent in groot overvloet.

10. Nu Groenlanders, hoort
 Voor 't laest noch een woort,
 Ick wens u al t' saem nae den eys,
 Veel Speck en veel Traen,
 U Scheepen gelaen,
 't Huys met een behouden Reys;
 En dat ghy dan weer
 Mooght nemen u keer,
 Wanneer het Saysoen weer genaeckt.
 En tot een besluyt,
 Vaer wel in en uyt;
 Dit wens ick tot slot van de saeck.

*Wilt ghy na 't koude Groenlant varen,
 Om Walrus, Robbe, Beeren, Traen,
 Wilt doch u Brandewijn wat sparen;
 Treckt lustigh Bonte kleeren aen.*

Omlandtse werelts reyse. Stemme: Poliphemus aen de strande.

1. KOMt nu al die mee wilt vaaren,
 Door de baren,
 Van de wilde woeste Zee:
 't Schip leyt klaer nu om te zeylen,
 Sonder feylen;
 Lustigh, repje wilje mee.

2. Eerst nae Noorwegen om Deelee,
 Balcken veele,
 Masten, Sparren, Branthout zwaer;
 Stockvis, Talck en Bockevellen,
 Hoort vertellen,
 Salm en Koussen Laedt men daer.

3. Nu na d'Oost-Zee sonder schroomen,
 Tot wy koomen
 Koningsbergh of Danswijck voort:
 Daer men Plancken, Henn'p en Kooren
 Laedt, wilt hooren;
 Linnen, Vlas en Klaphout hoort.

4. Uyt Eng'landt soo gaet men sleepen,
 Met ons Scheepen,
 Laecken, Sarsy, Koussen veel;
 Loot en Tin, en Butter meede,
 Met goe vrede,
 Sprot en Haringh, Bockingh eel.

5. Schotlant Laed ons Schip met Koolen,
 Die verhoolen
 Daer diep leggen onder d'aert;
 En oock 't Pot-loot siet men graaven
 Uyt, als slaaven,
 Tot den dienste van de Vaert.

6. 't Eylant Yerlant gaet ons geven,
 Hoogh verheven,
 Speck en Vleys seer braef ten toon:
 En oock nat gesouten Huyden,
 Voor ons luyden,
 Om te maecken Schoenen, schoon.
7. Vranckerijck seer hoogh van waerde,
 Op dees Aerde,
 Geeft ons Zout in overvloet,
 En oock veelerhande Wijnen,
 En Asijnen,
 Neuten en Carstanjen goet.
8. Portegael die gaet ons wencken,
 En oock schencken
 Suycker en Brasiljes Hout:
 Oranje App'len, oock Lamoenen,
 En Citroenen,
 Oly, en oock schoon wit Zout.
9. Spanjen geeft ons Spaense Wijnen,
 En Rosijnen,
 Zijde, Gout en Silver Gelt.
 Ghy sult all's tot Cadicx vinde,
 Mijn beminde,
 Wat de gantsche Straet vermeldt.
10. Barbaryen oock midts deesen,
 Uytgeleesen,
 Geeft ons Kooren en Katoen,
 Groot en schoon Tapijtseryen,
 Tot Schilderyen,
 Van het aldernieuwste fatsoen.
11. Guinee geeft ons Gout en Schatten,
 Niet om vatten/

Tanden van den Olifant,
 Neegers-kleetjes uytgelesen,
 Oock mits deesen,
 Vint ghy daer seer abundant.

12. Oostinjen, Foly en Moschaten,
 t'Onsen baten,
 Nagels, Kneel en Peeper schoon,
 En meer kostelijcke waren,
 Voort verklaren,
 Vint ghy daer seer fraey ten toon.

13. Brasil, Westinjen gaet ons geven,
 Naer het leven,
 Suycker, t'samen wit en swart,
 Silver, Peerlen, en Koralen,
 Gaet men haelen
 Uyt haer Oesters groot en hardt.

14. Nova Spanjen de Verinjes,
 En Verginjes,
 Geeft ons schoone suygh Toeback,
 Compeesy-hout, en andre Waaren,
 Hoort verklaren,
 Consenilly, Greyn en Smack.

15. Nieuw-Eng'lant, Terneuf om prijzen,
 Gaet ons spijsen
 Met gedroogd' en natte Vis,
 Cabeljauwen uytgeleesen,
 Hoogh gepreesen,
 En wat meer te vangen is.

16. Groenlant geeft ons Traen in vaten,
 't Onser baten,
 Van den Wallevis seer groot,
 Die men 't Bien haelt uyt sijn Kaecken,
 Sonder staecken,
 Als men hem met Sloepen doot.

17.

Moschovy daer gaet men halen,
 Door 't vertalen
 Potas, Juchten schoon van kleur:
 Talck en Traen en oock Schervincken,
 Die seer stincken,
 Gaen ons Scheepen al mee deur.

18. Fero, Yslant geeft ons spoedigh,
 Overloedigh

Vis, Gesouten en Gedroocht:
 Kousen, Wanten zijn sy schuldigh,
 Menighvuldigh
 Jaerlijcx aen den Deen gelooft.

19. Ja de gantse Wer'lt in 't ronde,
 Hoort verkonde,

Watter valt, en wat die heeft:
 Vint ghy t'Amsterdam verheven,
 Al na 't Leven,
 Door de Schipvaart, die 't ons geeft.

20. Die dan sien wil al de Schatten,
 Die t'omvatten

Zijn, in 's Werelts omme krits;
 Die komt t'Amsterdam, Beminde,
 Ghy sult vinde,
 Daer, al wat te vinden is.

*Al wat de Werelt heeft,
 Sal Amsterdam u wijzen,
 Door Scheepen, die 't haer geeft,
 Die niet zijn om volprijzen.*

Quartiers Liedt. Stemme: Quaert, Quaert.

1.

Hier Zeylen wy met Godt verheven:
 Godt wil onse Sonden vergeven:
 Onse Sonden snoedt en quaedt;
 Godt is ons troost, ons toeverlaet.

2.

O Heer wilt dese Vaert doch zeegenen,
 Dat ons geen rampen mach bejeegenen;
 Behoet ons Schip, en ons bewaert
 In desen, en de laetste Vaert.

3.

Quaertiers Volck, die daer leyt te droomen,
 Rijst uyt den slaep, wilt boven komen;
 Stuermans Quartier, komt uyt in Vree;
 Geluck en behouden Reys oock mee.

4.

Een Salige Reys wil Godt verleenen,
 Goet Weer en Wint oock mee met eenen,
 Een klaer Gesicht, en Voorspoet mee,
 Van hier tot op een goede Ree.

5.

Isser niet een van onse Knapen,
 Die binnen 't Schip nu leyt te slapen?
 Die onsen Godt en Vader eert,
 En Moeder, Broeder, Suster weert.

6.

De Heer wil ons Schip bewaren,
 En al de geene die mee varen,
 En al sijn toebehooren goet,
 Staet altemael in Godts behoet.

7.

Bewaert doch, Heer, ons Schip gepresen,
 Voor eenigh ongeluck, mits desen
 Voor vier, storm en waters noot,
 En van den boosen vyandt snoot.

8.

Heer helpt ons in behouden Haven,
 Daer wy bevrijt voor anghst en slaven
 Dan dancken mogen uwen naem.
 Quaertier, het uyt in Godes naem.

9.

Quaertier, komt boven met verblijden,
 Bidt Godt den Heer tot allen tijden
 Van gantscher herten, geeft hem eer,
 Soo krijgen wy goe wint en weer.

10.

Quaertiers-volck wilt boven komen,
 Leght of de slaep, en wilt niet schroomen;
 Siet wel jou togh geen seer en doet,
 Voor ongeluck ons Godt behoet.

11.

Quaertiers volck boven, wy verlangen,
 Wilt haest ons man aen 't Roer vervangen,
 Sijn glas is uyt, laet hem niet staen,
 Soo mogen wy na koy toe gaen.

*Quaertiers volck moet vier uren waecken,
 Dan pompt men 't Schip, de Klock die luyt,
 Een ander t'Roer al sonder staecken,
 Want siet; de Wacht en 't Glas is uyt.*

**'t Volmaeckte en geestelijcke toegeruste schip van oorlogh,
genaemt de Geestelijcke Krijghsman, zeylende van hier, met alle
geloovige nae den heemel. Stemme: Ey schoonste nimph aensiet
een machtigh koningh.**

1. HOort vrienden die 't Volmaeckte Schip wilt leesen,
In alles toegerust:

Zijn naem sal de *Stantvaste Krijghsman* wesen,
Eer 't Zeyl gaet van de Kust,
Het is van all's versien wel na behooren,
Zo datter gans en al niet faelt,
Als Godt het met Genaed' bestraelt,
Kan 't niet verlooren.

2. Wel Zeeluy hoort, wilt noch een weynigh wachten,
Ons Schip dat leyt nu klaer:

Zo ghy wilt mee, let wat elck moet betrachten
In sijn Offici raer,
Eer dat ons Schip van hier gerust kan varen
Nae d'Haven, door de Zee seer boos,
Van deese woeste Werelt loos,
Vol holle Baren.

't Geloof.

[3] De Capiteyn die moet vast gegrondet
 met een stantvast Geloof,
 Op Christus Godt, sijn Heylandt langh verkondet,
 En sijn vast Opperhoofd,
 En weeren uyt het Schip seer hoogh gepreesen
 Godts-Lasteringh, Meyn-eedigheyt,
 En luste die tot Sonde leyt,
 Dan sal 't wel wesen.

Getrouwigheyt.

4. Komt *Luytenant*, en laet getrouheyt blijcken,
 En volgt u *Capiteyn*:
 Blijft hem getrouw, en wilt hem niet beswijcken,
 Maer hout u Ziele reyn.
 Verdoemt en straft vervloecte Moorderye,
 Wanneer die in het Schip ontstaet,
 Doch die niet ongestraft en laet,
 Noch Dieverye.

Voorsichtigheyt.

5. *Stuerman*, Voorsichtigheyt seer hoog op aerden,
 Pas wel op als een Man,
 Schiet wel in 't oog de Noortstar hoog van waerden,
 Set vast u Coursen dan,
 Wilt Hoerery, en Overspel verfoeyen,
 En al de gene die 't bestaen,
 Wilt in het Schip bestraffen gaen,
 En voort uytroeyen.

Yver.

6. *Schipper* seer kloeck in Yver, sel ontsteecken
 Tot 't Schips behoudenis,
 Zijt wel getroost, en wilt kloeckmoedigh spreekken,
 Zoo 't al niet recht en is:

Geveynstheyt, nijt, twee helse boose plagen,
 Weert uyt het Schip, het is u best,
 En doetse vlieden als de pest,
 Sonder vertsagen.

Wackerheyt.

7. Nu *Timmerman*, de wackerheyt bevonden,
 Weest neerstigh, kloeck en sterck,
 Kapt uyt het Schip alle verrotte sonden,
 En maect voor 't out, nieuw werck:
 Drijft wanhoop uyt, en wilt in all's niet vreesen:
 En als het Schip wel is versien,
 Van buyt', en binnen met goe lien,
 Dan sal 't wel wesen.

Vrymoedigheyt.

8. *Bootsman*, vrymoedigheyt in alle saecken,
 Commandeert met verstant,
 Wilt 't volck in deucht u onderdanigh maecken,
 En stelt die na u hant;
 Schout Dronckenschap, en wilt den dronckaert stoten
 Uyt al u schoon geselschap koen,
 En set hem voor al in 't Galjoen,
 In vaste slooten.

Sterckte.

9. *Constapel*, die de sterckte zijt door 't kraecken
 Van 't bulderent geschut,
 Zijt kloeck, en pas ons vyanden te raecken:
 Maer neemt Godt tot u stut,
 En wilt dan als een Helt kloeckmoedigh vechten,
 Slaet de Vyanden doot ter neer,
 Als Helden kloeck met u geweer,
 En wiltse slechten.

Eendrachtigheyt.

10. *Schieman* gy moet eendragtigheyt doen blijken,
 Neemt wel het voorschip waer;
 Volgt Christus nae, en wilt u zeylen strijcken
 Voor hem, en volght hem naer.
 Kyvagie, twist, en oock tweedragtigheden,
 Stoot die doch uyt het voor Kasteel,
 En wilt die sonden in 't geheel
 Met voeten treden.

Spaersaemheyt.

11. Wel *Botteliertje*, spaersaemheyt seer waerdig,
 Past op u Bottelery,
 En doet u Meester rekenschap goetaerdigh,
 En past op u gety;
 Mijt gierigheyt en vuylheyt, wiltse vlieden,
 Weest mild, en weeght wel u rantsoen,
 Gelijck ghy schuldigh zijt te doen,
 Aen vroomme lieden.

Matigheyt.

12. *O Kockje* maet, de matigheyt van waerden,
 Is voor u wonder goet:
 Weest sober, zoekt Godts woort in als t'aenvaerden,
 Want dat is honingh soet:
 Mijt gulsigheyt, en alle brasseryen,
 Siet dat ghy die niet in en laet,
 Maer wilt van alle overdaet
 Het Schip bevryen.

Nederigheyt.

13. De *Schrijvers* plaets sal needrigheyt bekleden,
 Met een gerust gemoet,
 En stellen 't al in Godt seer wel te vreedden,
 't Sy druck of tegenspoet,

De hovaerdy seer ydel, en oock prachtigh,
 Die moet hy als een helt verwoet,
 Gaen treden vlijtigh met de voet,
 En dempen krachtigh.

Barmhertigheyt.

14. Ons *Meester* hier barmhertigheyt bevonden,
 In sieckte, pijn of noot,
 Die giet uyt liefd' hier balsem in de wonden,
 En troost elck in de doot.
 Maer siet een dinck, de wanhoop moet hy weeren,
 En staen seer vast in hoop op Godt,
 Soo kan hem al het boose rodt
 Geheel niet deeren.

Godtsaligheyt.

15. Wel *Domine*, Godtsaligheyt moet leven
 By u, en blincken uyt,
 Ghy moet ons Godt vol uyt te kennen geven,
 En oock sijn wil en besluyt:
 En oock sijn dienst met vlijtigheyt betrachten,
 En schuwen 't luye ydel nest,
 En leedigheyt gelijk de pest,
 Met alle krachten.

Goede wercken.

16. *Matroosen* wilt nu goede wercken toonen,
 Soo sult ghy varen mee,
 Of anders siet, Godt sal u niet verschoonen,
 Maer sincken doen in Zee;
 Siet toe, en wilt vermeetelheyt uytroepen,
 Weest uwen Hoofd' recht onderdaen,
 Soo sal de Reys u wel vergaen,
 En haestigh spoeyen.

Hoope.

17. *Ons Man aen 't Roer* moet hier op Hope stieren,
 En houden zijn Cours recht,
 Op dat het Schip niet heen en weer magh gieren,
 Maer als een trouwe Knecht,
 Recht op zijn streeck, om so de Haven open
 Te krijgen, door een lange Vaert,
 Daer wy door alle vrees bewaert,
 In mogen loopen.

Verstant en Wysheyt.

18. *'t Quartiers Volk* die by dach en nacht gepresen
 Te Roer, en Waecke gaen,
 Die sullen hier Verstant, en Wijsheyt wesen,
 Zo kan 't Schip niemant schaen;
 Want op haer uytsicht mach men 't wel vertrouwen,
 En slapen oock heel wel gerust,
 Van alle sorgh ontlast, met lust,
 Vry van benouwen.

Godts Woort.

19. De *Ladingh* nu, of *Ballast* wilt aenhooren,
 Dat is Godts Heyligh Woordt,
 By ons al t'saem van herten Uytverkoren,
 Na Waerheyt, so 't behoort.
 Godt Vader, Soon, en Geest wil ons bewaren,
 En geven ons t'saem na den eys
 Een Saligh en behouden Reys,
 Vry van gevaren.

Volstandigheyt.

20. *Loots-Man*, *Volstandigheyt* in all's bevonden,
 Werpt 't Loot en wel op past,
 Schuwt Klippen, Platen, Bancken ende Gronden,
 Set Caep en Tooren vast,

Wy zijn voor 't Gat, my dunckt ick sie de Haven:
 Weert Haet, en Tooren, met geweld,
 Siet dat gy haer kort needer velt,
 En maect tot Slaven.

Den Hemel.

21. De Haven nu, daer wy te saem na trachten
 Met dit Volmaeckte Schip,
 Dat is den *Hemel*, die wy nu verwachten,
 Schoon sonder Banck of Klip,
 Door Jesus ons Verlosser hoogh van waerden,
 Die dit ons Schip van Sonden snoot,
 Bevrijt van Duyvel, Hel en Doodt,
 Danckt Godt van waerden.

22. Wel Vrienden die hier swerft vol gevaren,
 In dese Werelt snoot,
 Tracht altesaem mee in dit Schip te varen,
 Bevrijt voor alle noot,
 Het sal door Christus u den Wegh bereyden,
 Na 't waerde Saligh Vaderlandt,
 En door Godts Eng'len triumphant,
 Ten Hemel leyden.

*Hier Zeylt't Volmaeckte Schip met lust,
 Bevrijt voor anghst en slaven,
 Volmaecktelijcken Toegerust,
 In de gewenste Haven.*

W. Schellinger.

Een woort van advys, aen alle mijn beminde vrienden en lieve companions. De kloecke zee- en stuur-lieden van de Hollandtse natie.

DE Admirable aert van Navigation, is soodanigh, dat die ontstaet in een Direction, hoe men een Schip op de rechte cours best sal zeylen tusschen twee plaetsen, 't zy hoe veer van den anderen gelegen, so daer maer Zee of Water genoegh is voor 't Schip om deur te Varen. Welcke wetenschap is te bekomen, by te recht te verstaen dese twee principale wetenschappen, de *Theorie* en *Practijck*. Want de *Theorie* sal u volkomen leeren de *Compositions* van de Sphere in 't Generael: en in 't Particulier van de Figure, Circkels, en beweginghs in de Hemel, en voornamelijck van de hoogste beweegingh, (*primum mobile*) ende alsoo van de eerste, vierde, achtste en negende Hemel. De *Theorie* sal also u informeeren, hoe de Elementen zijn gedispoost, met haer gedeelte en Situations, voornamelijck in Composition van de Aerde en 't Water, 't welck

maeckt absoluut een ront Lichaem, en de natuer en 't gebruyck van de Circkels, welke gepresumeert worden, begrepen in de Spheer. Zo ghy niet en tracht om dit alles te weeten, so mooght gy de naem van Navigator u niet toe-eygenen.

De aart van de *Practijck* is properlijck geplaeft op de maekingh en 't gebruyck van diverse Instrumenten, als Graedtboege, Quadrante, Astrolabijs, en andere Instrumenten meer.

Maer daer is noch een certeyne composition, meer raerder dan al de rest, in de Aart ofte Practijck van Navigation; het welke altoos toegestaen is, by alle die geene, die oyt vande Aart geschreven hebben: dat is de toegetaeckelde Fabriek van een deftigh Schip. Wiens wegh door 't Water om te Commandeeren, Gouverneeren en Regeeren, om alles na te komen expert, tot des Commandeerders playsier in Zee, heeft noyt tot eeniger tijt (als nu) yemant door de Pen beschreeven: maer ick konde het niet langer laten passeeren, door dien ick gelegentheyt sagh, om het selve nu voor te stellen, welck mogelijk tot hier toe soude verhindert geweest hebben, van 't openbaer gesicht. Hoe het is of niet, en weet ick niet, maer ben verwondert dat tot noch toe, door niemandt het selve is voor den dagh gebracht, of beschreven. Ick dan dit gesien hebbende, hope sy my willen Pardoneeren, dat ick de moeyte genomen hebbe, 't selve voor te stellen, ende dese naervolgende regulen van de Practijck, sonder haet of nijt door te sien, ende alles dat niet recht soude mogen wesen, ten goede te duyden, en op te nemen.

De rechte practijck en wetenschap om een schip wel te wercken in zee, met alderhande weer.

DE aert van de *Practijck* van Navigation, welck is na te komen by 't verstant en weetenschap van 't wercken van een Schip in zee. 't Is dan onmogelick voor yemant te beschrijven de rechte regels daer van, of demonstratie by woorden daer van te doen, aen die ghene die onwetende zijn van Marijne, ofte Zee onervarene, dat sy soudē eenigh verstant of profijt by het selve bekomen. Al hoe wel waer is, dat de geheele *Practijck* mach worden begrepen en uytgeleyt, alleen in propere Zee-discoursen, accordeerende tot elcx verscheyden matery, belangende en toebehoorende tot een Schip, compleet toegerust, met het ghebruyck van elcx verscheyden Tou, in 't wercken en setten van de zeylen in zee. Maer ick bid u, wie soude of konde mogelijck apprenhenderen, de reden van sulk een demonstration except een pertinent Stuerman; dewelcke u alsoo weynigh sal dancken van de moeyte om hem te onderwijsen, in die dinge daer hy al sijn leven in opgebracht is, als of ghy aen boort van een Schip ginckt, ende de Schipper wilde wijsen welcke de groote Boelijn was. Maer also alle aert en wetenschap zijn gescheyden, bestaende in twee verscheyden parten, ofte principale punten, namentlijck de *Theory* ende *Practijck*. Ende in regart dat het onmogelijck is voor yemandt compleet te wesen, sonder de rechte wetenschap van die beyde: het welcke twee onscheydelijcke compagnions

zijn de welke wachten op perfection. Daerom konde ick mijn pen niet langer commandeeren om eenigsints meer voorwaert te gaen, voor ende aleer ick eerst recht ge-expresseert en uytgedrukt hadt, de propere en gemeene manier, om een Schip wel te bewercken in allerhande Weer in zee; opdat het mach voorkomen het oordeel van alsulcke, als ick verseeckert ben, die heel curieus zijn in ondervragingh, of ick niet lam gevonden mochte wesen in die leden, ende soo, gelijk sy selfs mochten schijnen ongefondeert. Want ick nu met moeyelijckheit spreekte. De aert of wetenschap van Navigatien, hadt noyt meer mancke en kreupele lieden (geprefereert door faveur en fortuyn) als nu. Soo dat nu in onse dagen laet yemant in een Schip aen boort komen in Zee, en het sal heel raer zijn om geen onwetentheyd in de Hut te vinden; maer gemeenelijck vint men beter Stuerluy, en meer bequamer mannen van de *Practijck* voor de Mast, de welke nu maer hael Boeylijns zijn, om, ick weet niet wat voor foute, ick soude wenschen en blijft wesen om een meerder rechte Ballans te sien gebruycken, om het vervorderen en incouragieren van mannen die het verdienen, door haer wercken, want soo dese ongelijcke partyschap langh soude continueeren, ick soude vreesen dat in korten tijt de rechte en kompleete Stuerman qualijck soude te vinden weesen aen boort van eenigh Schip; jae al socht men schoon van achteren tot vooren; tot groote schande van dese onse Hollandse Natie, de welke in vermaertheyd geroemt zijn door de gantsche wereldt. Ick wil mijn text niet verder uyt breyden; uyt vreesse, mijn Retorica soude niet smaecken in de ooren van alle man. Maer wil wederkeeren tot de *Practijck* hier vooren verhaelt; op dat het magh uyt schijnen in pro-

pere Zee-discoursen: hoe een toegemaekt Schip wel gereegeert sou moeten worden, van beyts, by en voor de Windt, in goet en quaet weder, niet vertrouwende dat yemandt daer verstant soude uyt rapen; maer dat Zee- en Stuerluyden mogen oordeelen; ende daer na in de Practijck voortvaren, gelijk hier naer volgt.

Ick legh op een Reede ten Ancker, mijn Touw breeckt stucken, en mijn Ancker is blindt.

DE Wint is ruym en goet, laet vallen de Fock, stoot uyt jou voor Mars-zeyl, stoot uyt groot Mars-zeyl, los jou Besaen in de Gy, los jou Blind, los jou Kruys-zeyl, breet jou Blind, los jou boven Blind, los voor Bram-zeyl, los groot Bram-zeyl, heys al jou Zeylen op, voor en after in Top, en setse Kant, geef op jou Fockehals, hael jou Schooten after aen 't Ancker-stock. Ick hou mijn groot Zeyl in de bant, om reden dat het Schip beter voortganck sal maecken, door 't Water recht voor de Windt, alsof het Zeyl der by stont. Want dan soude de voor Zeylen, blind leggen. En oock so stuert het Schip beter met de voor Zeylen. Nu moet ghy imagineren dat de Schooten altemael voor gehaelt zijn, en de Zeylen in Top, ende dan so is het Schip hier Compleet voor de Windt.

Een Frisse Koelte.

DE Wind waeyt fris. Hael neer jou voor Bramzeyl, hael neer jou groot Bram-zeyl, neem in jou boven Blind, los jou boven Blinde-schooten, hael voor jou Gytouwe, neem in voor Bram-Zeyl, neem in groot Bramzeyl, neem in jou Kruys-zeyl, los

Bram-zeyls-schooten, laet gaen Bram-zeyls Boelijntjes, hael voor jou Bram-zeyls Gytouwe, bras recht jou Bram-zeyls raetjes. Het Kruyszeyl is in, en voort oock mee al de rest van de kleyne Zeylen.

Een Scherpe Windt.

De Windt scharpt en schraelt, vier of jou loef Focke-Schoot, los jou Loef-brasse, top op jou Blindt, los jou Schover-zeyl, set toe jou Focke-hals, los jou Loef-brasse, smijt los jou Loef-schoot, vier uyt jou Ly-focke-schoot, reet toe jou Hals-blegh, soo laet vallen jou Schover-zeyl, hael toe jou groote hals, los jou groote en Marse-bras, hael aen jou groote Schoot. De Windt is scharp, neem in jou Blindt, bras aen jou blinde Ree, en Top, recht. Los jou Blinde-schooten, hael voor jou blinde Gytouwe, beleggh al jou goet, stap op en maeck vast, leg jou groote Boelijn in 't Block, hael uyt groote Boelijn, hael uyt groote Marse-boelijn, en Focke, en Voor-marseboelijn, ruck aen groote Schoot, laet vallen, en hael by de Besaen, set in jou Ly-Brassen, en stuert so dicht by de Wint als het moy vol en by kan Zeylen. Hier is het Schip nu by de Windt.

Een Stijve Koelte.

De Wint waeyt dat het giert. Set jou Voor-mars-zeyl, set jou groot Mars-zeyl, (harde Windt) hael neer voor Mars-zeyl, hael neer groot Mars-zeyl, op de randt.

Een Harde Windt.

Het waeyt hart. Neem in jou Mars-zeyls, los jou

Ly-Brasse, en smijt los jou Boelijns; bras aen jou Loef-Brassen, en laet gaen jou Marseschooten; hael voor jou Gytouwe; bras wacker op, de Mast uyt 't slag. De Zeylen zijn beslaghen, bras recht jou Marse Raes, en schiet op jou touwetjes. Hier hebt ghy 't Schip onder Schover Zeylen.

Een Storm.

*H*Et waeyt extreem hardt, en soud ons licht over waeyen. Siet toe dat ons groot en focke Cardiel wel klaer is. Neem in jou Fock; los jou Cardiel; bras aen jou loef Bras: los jou Boelijn, hael neer, op jou Gytouwe; hael voor jou Buykgordings; set vast jou Toppenants, en Marse-schooten; hael voor jou Gytouwe; stap op, en maeck vast. Hier leynt het Schip onder een Schoover Zeyl, en Besaen.

Een groote gront Zee.

*D*E Zee staet hoogh, en met sware stortings. Het Schip maeckt quaet weer; siet toe dat ons Schut altemael wel vast staet, 't sal beter wesen om voor de wint te loopen; duw jou roer te lovert aen Boort, man te Roer; laet loopen jou Besaen in 't Hol, en maeck hem vast op Stootgaerden; los jou Ly-groote Bras; vier uyt jou groote Schoot; los groote Boelijn; bras aen jou Zeyl te lovert; set jou Rae wat; geef op jou groote Hals; soo man te Roer, recht soo. Hier is het Schip nu onder een Schover Zeyl recht tusschen twee halsen voor de wint.

Een vliegende Storm.

't WAeyt een vliegende Strom. Reef jou Fock, en set hem by; maeckt jou Schoten wel vast, en hael jou smijten after; strijck nou jou schover zeyl; los jou Val; hael neer, los in 't Hol; hael voor jou Buyck-gordings en Gytouwe; set jou Marse-Schooten en Topenants vast, en beslaet jou Zeyl; steeck een Wintboom tussen de reep voor 't slingeren van de Rae. Hier is 't Schip onder een gereefde Fock: de Fock wil uyt de Lijck, laet loopen los in 't Hol, hael neer en snijdt hem of; man te Roer, hout recht voor wint, de Zee breekt dangereus; breng ons Focke bonet aen, en laet ons soo ter lens loopen; Stuerboordt hardt, recht soo man te Roer; Backboort, duw op, hy kan niet: noch een man of twee aen 't Roer. Siet toe, recht, soo maet, pas lustigh op als een man. Hier loopt het Schip nu ter Lens onder een Focke bonedt, recht voor wint en zee.

Soo veel geseyt van een Schip te handelen, by en voor de wint, in moy en leelijck weder. Nu noch een woort of twee om te loevert te laveren.

Mijn cours is noorden, en de wint is noordoost: hael jou Stuerboorts halsen toe; smijdt los jou Loef-brassen; bras aen jou Ly-brassen, en hael uyt jou Loef-Boelijns; hael jou Besaens en groote Schoot dicht aen 't gadt, en stuer vol en by, soo dicht by de wint als ghy kondt. Hoe leyt het aen, West-noord-West? een quade wint. Niet hooger. De wint viert voor, wy sullen een westelijcke wint krijgen. Hoe legh jy aen: west-noord-west? Duw op, niet hooger. Hoe leyt het aen: zuyt-west? maeck klaer om te wenden, wy kunnen cours zeylen, over de

andere Boegh. Benje klaer? (als Godt en jy) niet hooger, houw vol, geeft het Schip vaert, op dat het magh wenden, legh in Ly jou Roer, vier uyt jou Focke-Schoot, los jou Ly-brassen, bras aen jou Voor-zeylen, Fock op de Mast, steeck op groote Hals, de Windt van Vooren, laet gaen jou Zeyl, bras aen jou Brasse, ruck of jou Zeyl, hael toe groote Hals, en hael aen groote Schoot, geef op Focke-hals, los jou Loef-schoot, hael toe Focke-Hals, set in jou Ly-Brassen, hael uyt jou Boelijns, en Schoote dicht aen 't Gat, stuw door jou Besaen, en stuer so dicht by de Windt als je kant, niet hooger. Hoe legh jy aen? Noord-West, niet hooger. Vier uyt jou groote Schoot en Besaens-Schoot, en los jou Ly-Brassen, houw so jou Cours recht heen, de Windt is breed, vier noch wat uyt van jou groote Schoot, los jou Boelijns, bras aen jou Loef-Brassen, Gy op jou Besaen, en los jou Blindt. Een moye Koelte, de Windt is van achteren. Steek op jou groote Hals, hael op groote Schoot, breedt jou Blindt, en set al jou Zeylen recht voor Windt. Hier hebt ghy 't Schip nu wederom in al sijn Zeylen voor de Windt: zijnde gewerckt geweest in allerhande Weer en Winden; daerom wil ick nu noch maer voortgaen, ende beschrijven hoe een Schip van Oorlogh behoort geregeert te worden in alle geleegentheyt.; Ende soo dan sal ick uyt scheyden, en laeten uw tot het Practiseeren, ende dan oordeelen.

Een schip van oorlogh.

ONS Schip van Oorlogh is wel getuyght en toegetaeckelt in alle manieren, en allerley gereetschap, en uytgeleesen volck van Zeeluy aen Boort, ende leyt nu en drijft noord-west van Vlissingen in Zee; thien mijlen van de Wal, verwachtende alle uure een goede buyt. De dageraet breeckt mooy deur. Op een Jonghman of twee na boven, en kijck wel uyt met het rysen van de Son, of geen Scheepen te laegh vervallen zijn, met dese oostelijcke wint, (een Zeyl een Zeyl) dicht by ons, hoe leyt hy? hy laveert te Loevert met Backboorts halsen toe, soo leyt hy zuydwaert over met de Stroom. Ick sie hem hier om laegh, hoe is hy van ons? Set hem by 't Compas, recht zuydwest. 'tSae een bevaren man aen 't Roer. Laet vallen jou Fock en groot Zeyl, en hael Backboorts halsen toe. Stoot uyt voor een groot Marszeyl. Laet vallen jou Besaen. Hys groot en voor Marszeyl. Laet vallen jou blindt. Los groot en voor Bramzeyl. Hys op, en maeck los al onse by zeylen. Pas sneedigh op aen 't Roer, soo recht soo, ons Schip loopt fris door 't water, en wy loopen hem hardt op; soo hy sijn cours hout, wy sullen in twee glasen by hem wesen. Stuerboort, soo hout de Prijs moy by 't lijck van de Fock uyt, recht man te Roer. Soo soo, kom achter allegaer; 't Schip sal beter zeylen by een heel Marszeyl; want 't is te voorlastigh, Sit altemael stil; op dat het Schip te beter mach loopen door 't water; het is een groot Schip, (Non fors:) 't heeft weer te beter ruym, en voert te meer goet. Backboort, de Prijs die went; dicht aen boort jou Roer. Geef op groote Hals;

geef op Fockehals. Bras aen jou Backboorts brassen. Hael toe jou Stuerboorts halsen. Smijt los al jou Stuerboortsbrassen, recht so Man te Roer, de Prijs stuert dicht by de Windt, hout hem mooy open onder onse Ly. Constapel siet dat alle dingh wel klaer is, en dat niets onse decks en belemmert, want wy sullen stracks by hem wesen. Stuerboort de Prijs loopt ruym of, vier wat uyt van onse groote Schoot, en Focke-Schoot. Los al jou Backboorts Brassen. Recht, recht man te Roer. Zo, houdt so heen, de Prijs set sijn Zeylen voor de Wint. Stuerboort hardt, geef op groote Hals en Fockehals. Hael op groote Schoot. Hael op Focke-Schoot. Gey op ons Schoover-Zeyl: 't Schip sal te beter stueren met sijn voor Zeylen, en sal beter vaert loopen door 't water. Op, en beslaet ons groot Zeyl, hy scheert sijn Schans-kleeden, hy wil met ons voor de Wint vechten. Kom boven ons Volck, en vangh onse groote Rae, en Focke-Rae, met de Kettinghs uyt de Marse, scheer onse Schans-kleeden. Is alle dingh om laegh wel klaer? laet niet so veel als een Kabelgaren by de Stucken om die te hinderen. Wech met al de Hammacken en Koyen; op dat de Splinters ons geen quaet en doen. Constapel is al jou tuygh wel klaer? zijnder Kardoesen genoegh gevult, en allerhande Koegels by de Mast, of in Servinghs by de stucken? Wisschers, Aensetters en Leepels, Kruyt-Hoorens en Laet-Priemen, en water Balijs voor elcke plaets? siet wel toe dat geen schut verstoppt is, en als ghy slaeghs zijt, so laed altijt met dubbelt scharp, dat is, Koegel en Kneppel, en wilt altijt op passen om vuer te geven, so dra het woort gegeven wordt. Maeckt datter Piecken en Braet-spitten mede klaer leggen, en Donder-

Bussen, en Roers, en Pistools, met Koegels en schroot, om ons schip te bevrijden, so hy ons aen Boordt wilde leggen.

Wy zijn meest bij onse Prijs, hy is vol Volck, het is een heet schip, maer hy is diep en vuyl. Kom lustigh als Leeuwen, het is een Prijs die waardigh is om voor te staen. De Prijs neemt sijn kleyne Zeylen in-, op na boven een party jonge Maets. Neem onse Bram-zeyls, en Kruys-zeyl, en Boven-Blindt in. Neem in onse Blindt, en hael de Blinde Rae onder de Boeghspriet. Hy laet sijn Vlagh waeyen, het is Bourgonjen. Lustigh een Jonghman na boven, en laet Oranjen streven, en de Bloetvlagh van afteren, hy strijckt sijn Marszeyls. Wy zijn binnen schoots. Laet al ons schut los in de Taeckels staen, en de Poorten al los, en open, dat het schut mach uyt loopen so haest het woort gegeven wort. Boven Trompetter, en blaes Wilhelmus van Nassouwen. Wat so, hy antwoordt ons weer met sijn Trompetter. Hou vast Constapel geef geen vyer eer dat wy hem preyen. Backboort gier na hem toe; hy geeft ons de heele Laegh. Hoe vaert het Mannen, is het noch wel onder 't Verdeck? (Ja ja;) maer wy zijn deur en weer deur geschooten. Non fors: het sal sijn beurt naest zijn; maer geeft geen vuer, eer dat wy een Pistoolschoot van hem zijn. Backboordt gier dicht na hem toe, hy schiet met Musschettery op ons. Stil Constapel, Backboordt, recht weer; wy zijn dicht aen Boordt. Stuerboordt, geef vier Constapel. Antwoordt hem in sijn eygen spraeck, hy doet ons schaede met sijn schroot; steeck schroot in de stucken die ghy nu laed, wy zijn voor uyt geschooten, hy leydt breet, of om de Zuyd, op dat

hy ons sijn andere laegh mach geven, Stuerboort, hael toe jou Backboorts hals; Schaviel jou Marszeyls, en hael uyt jou Backboort Stucken. Hy geeft vier met sijn Stuerboorts Stucken op ons, en sijn Musschettery, Stuerboort geef geen vier eer hy of valt, op dat de Prijs onse heele laegh ontfangen magh. Recht soo Backboort. Geef vuer Constapel: sijn groote Stengh is over Boort; ende onse laetste laegh heeft hem wacker getroffen. Lustigh als mannen, dese dagh sal ons zijn. Hy is voor uyt geschooten, hy duwt op voor de wint om sijn lecken te stoppen. Hout hem soo: wel gestuert als een man: wy zijn bezuyen de Prijs. Backboort duw op voor de wint; op dat wy hem onse Stuerboorts laegh mogen geven. Constapel isser schroot op de Stucken? (ja ja.) Backboort gier hem: Constapel geef vuer: set jou Schut onder sijn volck op sijn deck, dat het schroot mach goe executi doen. Soo dat's wel gedaen Constapel. Sy leggen hoeft en start in de Prijs, wy zijn weer voor uyt geschooten. Hy strijckt sijn voor Marszeyl, hy wil achter uyt deysen; hy heeft sijn buyck vol: Maer wy moeten hem soo niet verlaten: hy loeft in de wint, en brast sijn Fock en voor Marszeyl op de Mast, Backboort: man te Roer hael toe jou Stuerboorts Hals, loef, hael uyt jou Boelinghs, niet hooger, maeck klaer om te wenden: wy sullen hem weer bezeylen over de andere Boegh; in Ly jou Roer, ree (goe ree) de Fock leyt op de Mast. Laet gaen jou groot Marszeyl. Bras om jou groote Rae. Hael op jou Marse-Boelingh. Rijs Fockhals. Bras of jou Fock: hael toe Focke-Hals: en hael aen Focke-Schoot, hael uyt Boelinghs; soo niet hooger: 't Schip wil weer over staegh. Breeck in jou voor Zeylen; hy valt weer; soo val niet meer of

Man te Roer loef, de Prijs laet een witte Vlagh waeyen, loef wy sullen boven hem zeylen, en houden hem dan onder onse Ly, hy preyt ons, stil luystert wat hy seyt. Isser quartier? ja goet quartier; mitsdien dat ghy datelijck al jou Zeylen in neemt, ende die beslaet, tot dat wy aen Boordt komen met onse Sloep; en so ghy Zeyle los maect, so verwacht onse andere laegh, en geen quartier altoos.

Ende so latende 't Schip van Oorlogh in 't Enteren van zijn Prijs: ick wil also U *Luyden* mede laten tot de Practijck van Navigation, ende alle oordeelers, die sien kunnen, dat ick een Schip in Zee gewerckt hebbe, in alle gelegentheden, met woorden en Zeediscoursen.

Hier mede dan afbreeckende, late een yeder om in de Practijck voort te varen, en wensche u alle te samen wel te varen, ende van dit mijn geringh beschreven Werck onpartijdigh te oordeelen.

*SOo yemant mocht dit Boeck door leesen,
En vinden d'inhoud al te slecht,
Die hoop ick niet verstoort sal wesen,
Maer nemen 't aen slecht ende recht;
Soo 't yemant schijnen mocht te raecken,
Voorwaer dat was de meeningh niet
Van hem die 't heeft bestaen te maecken;
Maer alles is tot Vreught geschiet.*

Neemt 't aen in Vree.
Goe Reys der mee.

W. 6 Stuyvers.

**Roemvaersen op 't volmaeckte schip, van den lof-waerden schipper
Willem Schellinger. Stemme: Blaest nu op mijn brant trompet.**

1. BRalt nu uyt mijn helle keel,
Dat het klinckt in yeders ooren,
Om *Schellingers* lof te hooren;
Want die Helt die is te eel,
Dat men hem geen eer sou dichten,
En uyt galmen met geluyt,
Die een yders oor verlichten,
Van het Noorden tot het Zuyd.

2. Komt dan ras ghy snelle faem,
Doet sijn lof in 't Oosten draagen,
Keer dan weder met u Waagen
Naer het Westen toe bequaem,
Om dees Helt sijn roem te geven,
Met der haest de Werelt door;
'k Wensch dat hy noch langh mag leven:
Want hy wijst ons 't rechte spoor,

3. Door den hollen Oceaen,
En de wilde woeste baaren,
Leert ghy de Stuurluyden vaaren,
Datse zeylen onbelaen;
Om door Klippen ende Stranden,
Niet in haest te zijn verrast;

Maer op 't spoedighst te belanden,
Daer het haer te reyse past.

4. Die dan eens u Boeck door leest,
Vint veel stof om u te prijsen,
Want de wercken 't vonnis wijsen,
Datter noyt voor u geweest
Noch oyt komt, die een bequamer
Schip sal maaken, na de maet;
't Welck de Zeevaart aengenamer
Uyt druckt, in den hooghsten graet.

5. Wy kunnen *Schellinger* fris
Na sijn waerde niet waerdeeren,
Noch hem na sijn daet niet eeren:
Ja al quammer noch een tris,
Die hen al tot Dichten stelde.
Daerom segh ick tot besluit,
Het sou by dit Boeck niet gelden,
Daerom ick het Dichten stuyt.

*Al sie ick voor my heen, dees' twee Fregatten gaen,
Ick kom noch evenwel met 't Bootjen after aen;
Al ben ick onbezeylt, 'k leer roeijen en oock houwen;
Smijt maer een lijntjen uyt, de koop sal u niet rouwen:
Men doet in tijt van noot, de Maats in 't Bootjen treên.
Hout mijn Gedicht ten goê, en denckt, 't zijn Vrouwe reên.*

Theodora Belcamp.